SVOBODA
Founded in 1893 in Jersey City, NJ
Published by the Ukrainian National Association

www.svoboda-news.com

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз

Рік 119, ЧИСЛО 20, П'ЯТНИЦЯ, 18 ТРАВНЯ 2012 РОКУ | 1893 | Vol. 119, No. 20, FRIDAY, MAY 18, 2012 | $1.00

Европа хоче поліпшити взаємини з Україною

БРЮСЕЛЬ. – Европейський союз називає три кроки, які повернуть взаємини Брюселю і Києва на колишній рівень.

Ці кроки окреслив 15 травня в Брюселі на прес-конференції, яка відбулася після закінчення Ради співробітництва „Україна-ЕС", міністер закордонних справ Данії, яка головує в ЕС, Віллі Сьовндал.

За його словами, в ході минулого засідання сторони „зосереджувалися на кроках, які повинні бути зроблені для повернення взаємин на колишній рівень".

„Наш сиґнал простий – політична асоціяція та економічна інтеґрація – на столі. Все вже зроблено, але Україні потрібно виявити відданість европейським цінностям. Для цього існує простий шлях: перше – це проблема вибіркового правосуддя в країні, друге – запевнити вільні і справедливі вибори, третє – провести реформи. Всі ці цілі досяжні. Европейський союз готовий надати підтримку ", – ствердив В. Сьовндал.

Він також розповів, що під час засідання сторони проаналізували стан взаємин між Україною та ЕС. При цьому він підкреслив, що останнім часом ці взаємини „проходять через важку фазу. Ми б хотіли, щоб вони повернулися на колишній шлях", – сказав міністер.

Европейський комісар з питань розширення та европейської політики сусідства Штефан Фюле також зазначив, що останній розвиток подій в Україні викликав стурбованість, підтвердив заявлену верховним представником ЕС Кетрін Ештон позицію про те, що ЕС хоче підписати Угоду про асоціяцію, але Україна повинна дотримуватися европейських цінностей і поважати їх.

„Заходи, які ми очікуємо від України – абсолютно чіткі, і політична асоціяція та економічна інтеґрація є нашою спільною метою", – ствердив Ш. Фюле. *(Інтерфакс-Україна)*

Еврокомісія: українська демократія деґрадує

Віталій Єреміца

БРЮСЕЛЬ. – Погіршення верховенства права та занадто повільне втілення низки життєво важливих реформ є головними недоліками України. Це стверджує звіт Европейської комісії щодо розвитку демократії держав-учасниць Европейської політики сусідства. Але водночас 2011 рік для України був позначений і позитивом – завершенням переговорів щодо угоди про асоціяцію з Европейським союзом.

Цьогорічний звіт щодо руху України на шляху до евроінтеґрації відкривається критикою непрозорого та селективного судочинства над низкою опозиційних політиків, включно з колишнім прем'єром Юлією Тимошенко. З цього приводу Еврокомісія зазначає: успішне усунення цих недоліків „могло б уможливити підписання та ратифікацію угоди про асоціяцію між Україною та ЕС".

Наступні невтішні констатації европейських експертів такі: з одного боку, новий закон щодо парламентських виборів був підтриманий переважною більшістю, проте не врахував усіх рекомендацій Венеціянської комісії. З іншого – влада показала себе все більш вороже наставленною щодо публічних протестних зібрань та намагалася обмежити цей основний елемент демо-

(Закінчення на стор. 3)

Президент Литви Д. Ґрібаускайте відвідала Ю. Тимошенко

Президент Литви Даля Ґрібаускайте 11 травня під час відвідання Юлії Тимошенко в лікарні. (Фото: president.lt)

ХАРКІВ. – Президент Литви Даля Ґрібаускайте 11 травня першою з закордонних гостей відвідала Юлію Тимошенко в харківській лікарні.

Коли президентський кортеж з 10 авт з міліційним супроводом прибув на територію лікарні, подвір'я змушені були залишити усі відвідувачі і журналісти. Вулиці перед лікарнею вкрили свіжими латками асфальту. Але Д. Ґрібаускайте після півгодинного спілкування з Ю. Тимошенко пішки вийшла за ворота лікарні до журналістів і поділилася враженнями.

Вона сказала, що Ю. Тимошенко „перебуває в доброму стані, якщо враховувати те, що вона виходить з 20-денного голодування". Ю. Тимошенко задоволена, що нею, врешті-решт, займаються медики, що поруч є німецький лікар. Але одужанню хворої перешкоджає її ув'язнення.

Після відвідин Ю. Тимошенко Д. Ґрібаускайте зустрілася в Києві з Президентом Віктором Януковичем. У розмові з ним вона сказала, що скасування Ялтинської зустрічі може перерости для України у сніговy лаву, і лише від самої України залежить, чи вона піде на зближення з Европою, чи залишиться в ізоляції. Її думку опублікував литовський президентський сайт president.lt. *(УНІАН, „Українська правда")*

Тема конференції – спадщина УПА

НЮ-ЙОРК. – Заходами Центру американсько-українських взаємин, Українського Конґресового Комітету Америки, Організації Оборони Чотирьох Свобід України і Товариства вояків Української Повстанської Армії (УПА) 3 травня в Ню-йоркському університеті відбулася конференція „Нескорені: спадщина УПА (1942-1950)", присвячена 70-ій річниці УПА.

Конференцію відкрив і нею провадив голова Центру політолог Володимир Зарицький, який вказав на важливу історичну ролю УПА, а також підкреслив її винятковість серед партизанських рухів та армій недержавних народів своєю чисельністю та довготривалою боротьбою.

Доповідь виголосив колишній головний архівіст Служби безпеки України та директор Дослідного центру визвольної боротьби України Володимир В'ятрович (перекладав англійською мовою Микола Грицковян), який представив визвольну боротьбу українського народу, зокрема на Західній Україні, після Визвольних змагань 1918-1920 років від проводом Української Військової Організації аж до кінця довголітньої боротьби УПА, котра, як свідчать радянські архіви, мала останній бій з ворогом в 1960 році.

Доповідач, визначний знавець цього періоду історії, зосереджувався також на матеріялах з радянського архіву. У доповіді було чимало нової цікавої інформації, а також аналітики в історичному порівняльному кон-

(Закінчення на стор. 15)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Г. Клінтон передала привіт Ю. Тимошенко

ХАРКІВ. — Посол США в Україні Джон Тефт і Томас Мелія, заступник помічника Держсекретаря США з питань демократії, прав людини і праці, під час зустрічі з Юлією Тимошенко у харківській лікарні „Укрзалізниці" передали їй привіт від Держсекретаря США Гіларі Клінтон, однак, не повідомили про інші подробиці бесіди, оскільки вона мала приватний характер. Про це Посол заявив 14 травня після закінчення зустрічі. Говорячи про зовнішній вигляд екс-прем'єра, дипломат сказав, що „вона виглядає енерґійно і в силі". За його словами, „Ю. Тимошенко задоволена лікуванням, яке отримує від німецького лікаря Луца Нармса, якому допомагають українські лікарі". Відповідаючи на запитання журналістів щодо можливого бойкоту „Евро-2012" низкою европейських політичних провідників у зв'язку з справою Ю. Тимошенко, Посол сказав: „У мене немає позиції з цього питання, оскільки США не беруть участи у чемпіонаті". *(„Укрінформ", Посольство США в Україні)*

А. Меркель – про диктатуру в Україні

КИЇВ. — Прем'єр-міністер України Микола Азаров вважає некоректною заяву Канцлера Німеччини Анґели Меркель про наявність диктатури в Україні. Про це він заявив 13 травня. „З моєї точки зору, це було некоректне висловлювання, і воно не сприяє зміцненню взаємин між Німеччиною та Україною, тим більше між Україною та Европейським союзом", – сказав М. Азаров. За його словами, життя в Україні підтверджує існування свободи висловлювань і рішень. „Досить прожити в Україні хоча б кілька днів, можна і більше, щоб переконатися: ніякої диктатури в Україні не існує, немає і ніяких політичних репресій", – сказав М. Азаров. Справа Ю. Тимошенко посварила Україну і Німеччину. За його словами, в Україні абсолютно вільно діють демократичні партії, вони представлені в парляменті, деякі партії не представлені в парляменті. *(„Кореспондент")*

Новий Кримінальний кодекс

ДОНЕЦЬК. — Президент України Віктор Янукович 12 травня підписав новий Кримінально-процесуальний кодекс (КПК) України. Про це він повідомив цього ж дня в Донецьку. „Сьогодні вранці я підписав Кримінальний кодекс", – сказав В. Янукович, відзначивши, що тепер потрібний час для того, щоб він був введений в життя. При цьому В. Янукович висловив надію, що скоро КПК почне діяти. Верховна Рада (ВР) прийняла новий Кримінальний процесуальний кодекс України в ніч на 13 квітня. Парлямент розглядав у другому читанні КПК чотири дні, починаючи з 10 квітня. Однак, якщо 10 і 11 квітня засідання ВР оголошувалися закритими, то пленарне засідання, яке почалося 12 квітня, завершилося лише 13 квітня. Всього в кодекс були внесені понад 3,700 поправок. Опозиція заявила, що КПК прийнятий з порушеннями. Громадськість закликала Президента не підписувати КПК через порушення процедури його прийняття. *(„Кореспондент")*

Митрополит Володимир одужав

КИЇВ. — Предстоятеля Української Православної Церкви Московського патріярхату (УПЦ МП), Митрополита Київського і всієї України Володимира виписано з клініки „Оберіг", де він проходив курс лікування. Про це 11 травня повідомив офіційний сайт УПЦ МП. „Стан Блаженнішого стабільний, він дає йому змогу повернутися до праці, брати участь у церковних заходах, зустрічах, громадському житті", – йдеться у повідомленні. Митрополита Володимира було госпіталізовано у тяжкому стані 30 жовтня 2011 року у зв'язку з ускладненнями, що виникли на тлі основного захворювання – хвороби Паркінсона. До лікування владики були залучені провідні фахівці України та їхні чужоземні колеґи. Під час лікування застосовувалися найсучасніші медичні технології, а також комплекс реабілітаційних заходів, що дає змогу людині після тяжкої тривалої хвороби повернутися до повноцінного життя. Упродовж певного часу Митрополит Володимир ще перебуватиме під наглядом лікарів і періодично проходитиме наступні етапи фізичної реабілітації в умовах реабілітаційного центру. *(„Укрінформ")*

Сенатор Ричард Луґар залишає Конґрес

ВАШІНҐТОН. — Верхню палату Конґресу США залишає один з його патріярхів – сенатор-республіканець Ричард Луґар, повідомили 11 травня засоби масової інформації. Він 8 травня програв попередні вибори в Індіяні Ричардові Мердокові, якого підтримала Партія чаювання. Протягом своїх шести термінів Р. Луґар був одним з найактивніших американських законодавців на міжнародній арені.

Українцям сенатор відомий своєю прихильністю до України. У перші дні незалежности України він приїхав до Києва, аби повідомити, що США готові виділити гроші на роззброєння ядерного арсеналу України, який 1991 року був третім за обсягом у світі.

А в листопаді 2004 року Р. Луґар приїхав до Києва як спеціяльний представник Президента Джорджа Буша. Тоді він озвучив позицію США щодо наявности багатьох порушень під час виборів та закликав до проведення повторних президентських виборів. До 20-ої річниці відновлення незалежности України Український Конґресовий Комітет Америки вручив Р. Луґарові спеціяльну Грамоту ім. Михайла Грушевського за його працю в розвиткові американсько-українських взаємин. У своєму виступі 15 вересня 2011 року сенатор розповів про численні поїздки в Україну, зустрічі з різними українськими президентами й про час, який він провів в українській державі як особистий посланець Президента Дж. Буша під час Помаранчевої революції.

Офіційно сенатський термін 80-річного Р. Луґара закінчується у січні наступного року. І Сенатор-мандрівник, що об'їхав усю Европу та Азію, з приводу закінчення своєї кар'єри не сумує. „Я пишаюся тим, що протягом усіх цих років ми змогли допомогти вирішити багато проблем. А також – започаткувати ініціятиви для розбудови Індіяни та захисту нашої країни", – заявив він під час своєї промови у штабі після того, як стали відомі висліди виборів.

Протягом багатьох років Р. Луґар очолював Сенатську комісію з міжнародних справ. Він найбільш відомий як співавтор, з сенатором Семом Наном, програми з ядерного роззброєння колишніх радянських республік. „Це був початок того, що у кінцевому результаті призвело до ліквідації понад 60 відс. усіх ядерних боєголовок, що були спрямовані проти США.

Конґресовий оглядач Томас Ман каже, що Р. Луґара у Сенаті буде важко замінити: „Вони втрачають поважного провідника у сфері міжнародних взаємин. Вони втрачають когось, хто міг працювати з обома партіями". Хоч Р. Луґар був завзятим консерватором, тим не менше він не вагався критикувати колишню Адміністрацію Джорджа Буша мол. Ось що він заявив про плян Дж. Буша розпочати війну в Іраку після терористичних атак 11 вересня: „Ми занепокоєні з приводу тероризму. Але темпи еволюції системи безпеки відстають від темпів посилення загрози. Ми спираємося на військові дії та одноосібний підхід, що послаблює наші союзницькі взаємини".

Програ самого Р. Луґара на попередніх виборах в Індіяні означає, що він не зможе змагатися за місце в Сенаті від республіканців у листопаді. Його опонент Р. Мердок змалював його як частину вашінґтонської еліти і як готового домовлятися з демократами. Останнього сенатор ніколи і не заперечував. Наступного дня після поразки Р. Луґара шану йому віддали сенатори-демократи. Його вони охарактеризували як рідкісного представника партії, що готовий шукати міжпартійний консенсус заради проґресу.

„Він був серйозною людиною, дуже розважливою. Він відмовлявся давати можливість ортодоксальній ідеології та міжпартійним чварам завадити виконанню ним обов'язків сенатора. Він бачив потребу людей зустрічатися та шукати спільні підходи", – сказав під час виступу в Сенаті голова Сенатського комітету з міжнародних справ Джон Кері.

Р. Луґар каже, що він плянує залишатися активним гравцем на міжнародній арені та служити своїй країні. *(„Голос Америки")*

IREX: в Україні меншає свободи преси

Марія Юнко

ВАШІНҐТОН. – Міжнародна організація IREX, яка займається проблемами громадянського суспільства, освіти і розвитку асобів масової інформації (ЗМІ), ствердила у своєму звіті, що ЗМІ у Східній Европі піддаються дедалі більшому впливу кланів та урядів і втрачають самодостатній розвиток. У звіті подано інформацію про 21 країну Східньої Европи та Центральної Азії, зокрема колишні радянські республіки.

З максимальних чотирьох кредитів у 2011 році Україна отримала менше двох. Експерти висловили занепокоєння, що за останній рік уряд України посилив тиск не лише на опозицію, але й на незалежні засоби масової інформації.

Лише в шести країнах Східньої Европи та Центральної Азії ситуація з свободою та незалежністю ЗМІ за минулий рік поліпшилась. У 15 інших державах реґіону, у тому числі і в Україні, справи погіршились або не змінились, – вважають автори звіту. „Багато країн у 2006-2008 роках домоглися справді великого проґресу. А потім почали знову скочуватися вниз. І так відбувається у цілому реґіоні", – підсумовує головний редактор звіту Ліан Морс. За його словами, у медіа-просторі цих країн спостерігається зменшення плюралізму думок. А це – перший симптом політизації засобів масової інформації.

Головною причиною експерт називає те, що власниками ЗМІ стали підприємницькі кола, залежні від політики: „До 2012 року через кризу багато европейських медіа-корпорацій продали свої активи у реґіоні, деякі з них були провідними телевізійними станціями чи газетами в тій чи іншій країні. Хто сьогодні має гроші, щоб придбати ці активи? Очевидно, власниками стали місцеві маґнати, які здобули капітал здебільшого після зміни режимів у цих країнах. Очевидно, вони мають свої політичні інтереси. І як показала аналіза, редакційна політика проданих видань різко змінилася".

Індекс самодостатности ЗМІ американські експерти визначали за такими чотирма показниками: рівнем свободи слова, професійністю журналістів, плюралізмом думок в новинах та менеджментом медія-ринку. З загальним індексом 1.81 кредиту Україна займає 14-те місце з 21 країни. Ще кілька років тому Україна займала 11-ту сходинку.

Однією з причин зниження рівня, на думку експертів, є те, що сьогоднішня українська влада лише імітує демократичні цінності, а насправді веде тиху війну проти свободи медіа. „Політична весна, яка почалась в Україні після Помаранчевої революції, закінчилась після приходу до влади Віктора Януковича. Ледь не за одну ніч з'явилась нова Україна – з меншими свободами та страхом за її демократичне майбутнє. Лише за два роки правління В. Януковича Україна опустилась з катеґорії вільних країн у катеґорію частково вільних, за рейтинґом Дому Свободи", – зазначила учасниця дискусії журналістка Мирослава Ґонґадзе.

Серед іншого, автори звіту звертають увагу на збільшення випадків переслідування та нападів на журналістів, а також погіршення ставлення українських правоохоронців до працівників преси. Однак, експерти підкреслюють, що посилення тиску на традиційні ЗМІ та їх політизація спонукає українців шукати альтернативну інформацію в інтернет-просторі. За офіційними даними, наприкінці минулого року кількість інтернет-користувачів в Україні перевищила 14 млн. осіб.

„У цій складній ситуації єдиною надією може бути інтернет та соціяльні мережі. І вже сьогодні проґресивна частина українців все частіше використовує „Фейсбук", „Твітер", „Ютюб", „Лайвджорнал" як головне джерело інформації та місце обміну ідеями", – підкреслила М. Ґонґадзе.

За словами експертів IREX, 2011 рік був іспитом на витривалість українських ЗМІ та суспільства загалом перед тиском чинної влади. І проведення парляментських виборів цієї осені покаже, куди змістилась шалька терезів – у бік демократії чи в бік авторитаризму. *(„Голос Америки")*

Патріоти України зустрілися в Холодному Яру

Олександер Вівчарик

МЕЛЬНИКИ, Черкаська область. – Цього року минає 90 років з дня загибелі Холодноярської республіки і 70 років з того часу, як письменник Юрій Горліс-Горський вперше організував вшанування пам’яті головного отамана Холодного Яру Василя Чучупаки.

З цієї нагоди 30 квітня в селі Мельники зібралися небайдужі люди з усієї України. Адже саме в Мельниках селяни створили загін самооборони на терені Мотронинського монастиря, який у 1919 році перетворився на полк. Повстанців очолив місцевий житель, прапорщик царської армії В. Чучупака. Село стало центром Холодноярської республіки, яку згодом знищили війська Червоної армії. Проте боротьба в Холодному Яру тривала до початку 1930-их років.

В. Чучупака загинув 12 квітня 1920 року під час бою на хуторі Кресельці, що при мельничанській дорозі до монастиря. Потрапивши в оточення, він відстрілювався, поки були набої, а останню кулю залишив для себе.

28 жовтня 1995 року на місці останнього бою отамана з ініціятиви Всеукраїнського політичного об’єднання „Державна самостійність України” було поставлено перший меморіяльний знак гайдамакам Холодного Яру. А з квітня 1996 року у Мельники на могилу В. Чучупаки щороку з’їжджаються українці – спочатку десятки, потім – сотні, згодом – тисячі. Цього року до Мельників приїхали щонайменше 20 тис. гостей. Організаційні питання вирішував президент Історичного клюбу „Холодний Яр”, письменник Роман Коваль. Суттєву допомогу йому надавала філія „Холодний Яр” Національного історико-культурного заповідника „Чигирин”, зокрема її директор Богдан Легоняк.

Цього року до організації заходів долучилися об’єднання „Свобода”, „Холодноярська ініціятива“, „Вільне козацтво Холодного Яру”, Конґрес Українських Націоналістів, „Батьківщина”, Народний Рух України, Асамблея громадянських організацій малого і середнього підприємництва України, громадянський рух „Вільний простір”, історико-етнографічний комплекс „Дикий хутір”, а також Ігор Гаврищишин, Анатолій Голубович, Анатолій Кучеренко, багато інших. Квіти до могил несла делеґація, яку очолив відомий письменник Василь Шкляр.

На вшанування приїхали й чужоземні гості. Промови виголосили білоруський опозиційний політик В’ячеслав Сівчик, заступник голови Верховної Ради України Микола Томенко, провідник об’єднання „Свобода” Олег Тягнибок, депутати Верховної Ради Тарас Стецьків і Олесь Доній, заступник голови КУН, капітан 1-ої ранґи Євген Лупаков.

Кобзарі співали героїчних пісень. Тарас Силенко виконав знамениту махновську пісню „Любо, братці, любо…”, а Василь Лютий – власну, сувору і пронизливу. Найбільш ліричним і традиційним був кобзар зі Львова Андрій Селецький – правнук хорунжого Української Галицької Армії Степана Джурджа-Селецького.

Козацький гурт „Заграва” з Сміли – постійний учасник меморіяльних заходів у Холодному Яру. (Фото: Олександер Вівчарик)

У цьому історичному куточку України ті, що приїхали вперше, були вражені велелюдністю заходу. Реконструкцію бою повстанців з загоном червоних окупантів вдало здійснили отаман нинішнього „Вільного козацтва Холодного Яру” Олег Островський та Товариство „Пам’ять” зі Львова. Надихав величезних розмірів державний прапор, який розгорнула об’єднана опозиція Черкащини.

Завершився захід традиційним освяченням зброї на березі Гайдамацького ставу, яке провів о. Василь (Циріль) настоятель храму свв. Петра і Павла Української Православної Церкви Київського патріярхату, що у Чигирині.

На хуторі Буда, в історико-етнографічному комплексі „Дикий хутір”, було урочисто відкрито Музей історії Холодного Яру.

Біля Гайдамацького ставу освятив зброю о. Василь (Циріль) – настоятель храму свв. Петра і Павла Української Православної Церкви Київського патріярхату.

Еврокомісія: українська...

(Закінчення зі стор. 1)

кратії – свободу зібрань. Занепокоєння в Україні викликає також неповна свобода преси, йдеться у звіті.

Попри ухвалення минулого жовтня Національної антикорупційної стратегії, корупція залишається в Україні масовим явищем, продовжує Еврокомісія у згаданому звіті. Як наслідок, умови для ведення підприємництва та залучення інвестицій зазнали в Україні подальшого погіршення.

Також звіт зазначає, що з України продовжують надходити повідомлення про випадки дискримінації на основі національної чи етнічної належности: це стосується ромів, кримських татар та інших меншин.

Еврокомісія закликає владу України забезпечити конституційну реформу на основі прозорости та у співпраці з Радою Европи й Венеціянською комісією. Експерти европейської політики сусідства радять наблизити закони України щодо свободи преси та зібрань до европейських стандартів. Еврокомісія закликає офіційний Київ владнати проблеми з політично мотивованим судочинством та вжити чіткіші кроки для забезпечення незалежности судів і продовжити реформи всіх граней судової системи: звинувачення, судового процесу, покарання, ув’язнення та апеляцій.

Серед інших рекомендацій особливе місце посідає також підготування та проведення згідно зі стандартами Організації безпеки і співробітництва в Европі парляментських виборів в Україні 2012 року та повноцінна співпраця з місіями спостерігачів.

Прискорити політичну асоціяцію та економічну інтеґрацію держав-сусідів покликаний плян „Східнє партнерство: дорожня карта до осені 2013 року”, який Еврокомісія оприлюднить найближчим часом. Основана на принципі „більше – за більше“, ця програма дій містить чіткі рекомендації подальших кроків у політичній та економічній реформі країн Східньої Европи, а також опис того, як до наступного року полегшити візові обмеження.„Дорожня карта“ передбачає додаткове фінансування країн з европейських фондів у розмірі 130 млн. евро. На цю ціль Евросоюз призначив майже 2 млрд. евро. Щоправда, надання цієї допомоги відбувається за схемою: чим більший прогрес виказує країна „Східнього партнерства“, тим на більшу фінансову підримку від Евросоюзу вона може розраховувати. *(Радіо „Свобода“)*

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

У Києві презентували Чашу „Евро-2012“

КИЇВ. — Головну нагороду „Евро-2012“ привезли до Києва. Перехідну Чашу футбольного чемпіонату представили біля годинника зворотного відліку часу до „Евро-2012“. 60 сантиметрів заввишки і вагою вісім кілограмів – чашу на два дні встановили на Майдані Незалежности, щоб усі охочі могли з нею зфотографуватися. Відтак переможна чаша помандрує іншими українськими містами. До презентації в Україні чаша Анрі Делона вже побувала у Польщі. Після фотосесій з вболівальниками чашу зберігатимуть в Україні до самого чемпіонату. Організаторам турніру доручили надійно її охороняти: Маркіян Лубківський, директор турніру „Евро-2012“ в Україні: „Чаша буде під надійним захистом. Україна взяла на себе зобов’язання оберігати цю чашу. Її зберігатимуть в надійному місці і в день кінцевих змагань, 1 липня, буде вручена переможцеві“. *(„5-ий канал“)*

Жінкам у Львові дарували брошки-маки

ЛЬВІВ. — Активісти громадської організації „Борець“ з нагоди Дня матері дарували жінкам 13 травня на вулицях Львова брошки у вигляді квітів маку. Про це повідомила прес-служба Львівської міськради. „13 травня Львівська громадська організація „Борець“ привітала близько 3,000 жінок з Днем матері – Днем української жінки, даруючи власноруч виготовлені брошки-маки з декоративного паперу, – йдеться у повідомленні. Як зазначила координатор акції Христина Зинич, матір порівнюють з маковим цвітом ще з прадавнього культу української жінки-матері – берегині домашнього вогнища. Тому саме цим символом відзначають жінок у Львові, створюючи святкову атмосферу в місті. Настрій берегиням підвищили також святкові концерти за участю народних колективів та естрадних зірок краю. Зокрема з програмою „Мамине серце“ в центрі Львова виступала хорова капеля „Дударик“. *(„Укрінформ“)*

„Вівтар націй“ з 250 тис. писанок

КИЇВ. – 11 травня на Софійській площі споруджено „Вівтар націй“ – унікальну композицію з 250 тис. писанок, яка є копією фраґменту Ґентського вівтаря знаменитих флямандських художників XV ст. братів Ван Ейків. Авторка композиції – український дизайнер і мистець Оксана Мась. Нинішня презентація у Києві – перша, на якій вівтар представлений просто неба. Після показу у Києві фраґменти вівтаря будуть встановлені на центральних площах найбільших міст України. „Вівтар націй“ є 22 метри заввишки й понад 30 метрів завширшки. Повністю „Вівтар націй“ має бути закінчено через чотири роки, для нього буде потрібно не менше 3 млн. писанок, – повідомила українським О Мась. Вона вважає, що ця композиція є відродженням стародавньої традиції українського писанкарства. „Нині писанка перетворюється на частину сучасного мистецтва України», – вважає О. Мась. Ґентський вівтар – відомий також як Ґентський Агнець Божий – створений у 1430-1432 роках братами Яном та Губертом ван Ейками для сімейної каплиці Йоса Вейдта, впливового мешканця Ґенту. Вівтар складається з 24 панелей, на яких зображено 258 людських фігур. Европейські мистецтвознавці вважають Гентський вівтар шедевром доби Відродження. *(„День“)*

Летовище „Львів“ оновлено

ЛЬВІВ. — На Міжнародному летовищі „Львів“ ім. Данила Галицького 15 травня завершено реконструкцію злітно-посадкової смуги. Після реконструкції Міжнародне летовище „Львів“ одержало II категорію Міжнародної організації цивільної авіяції (ІКАО) і зможе приймати літаки у складних метеорологічних умовах. На сьогоднішній день з Міжнародного летовища „Львів“ ім. Данила Галицького здійснюють рейси 10 чужоземних і три українських авіоперевізники за 10 міжнародними напрямами – Москва, Варшава, Неаполь, Відень, Мюнхен, Прага, Стамбул, Тімішоара, Дортмунд, Венеція. Реконструкція злітно-посадкової смуги почалася в квітні 2009 року. *(Радіо „Свобода“)*

АМЕРИКА І СВІТ

Джон МакКейн – про Україну

ВАШІНҐТОН. — Американський сенатор Джон МакКейн сподівається, що демократичні сили в Україні зробили висновки з помилок минулого. 13 травня він зазначив, що „в 1990-их були країни залізної завіси, які спочатку вибирали новий уряд, потім поверталися до старого. Так що я з обережним оптимізмом думаю, що українські демократи знову стануть на твердий ґрунт. Але це вимагатиме певної згуртованости опозиції, якої вони не виявляли досі", – підкреслив сенатор. На запитання про те, чому Україна, яка подавала в 2005 році надії як „оплот" демократії в Східній Европі, стала поступатися демократичними принципами, Дж. МакКейн відповів: „З демократії важко починати. По-друге, було видно, що дві сильні особистості (Віктор Ющенко і Юлія Тимошенко) відчували таку неприязнь одне до одного, що це завадило провести демократичні реформи, які довірив їм український народ". Дж. МакКейн також зазначив, що „Україна сьогодні однозначно знаходиться ближче до російської сфери впливу, ніж до Европейського союзу". Нагадаємо, 3 травня США закликали уряд України звільнити екс-прем'єр-міністра України Ю. Тимошенко та інших колишніх високопоставлених посадових осіб. *(„Кореспондент")*

І прибиральник, і студент

НЮ-ЙОРК. — 52-річний іміґрант з колишньої Югославії Ґац Філіпай отримав диплом престижного Колюмбійського університету у Ню-Йорку, де не тільки вчився, а й протягом багатьох років був прибиральником. 13 травня Ґ. Філіпай був удостоєний диплома бакалавра з відзнакою в галузі клясичних мов і літератур. Албанець за походженням, Ґ. Філіпай приїхав до США у 1992 році з Чорногорії. Спочатку йому довелося вивчити англійську мову. Після цього він вступив до університету, одночасно працюючи там на повну платню. Будучи співробітником університету, він міг відвідувати заняття безкоштовно. На проходження повного курсу навчання у нього пішло 12 років. Він збирається продовжувати працювати прибиральником і хоче вступити в університетську маґістратуру, сподіваючись у майбутньому влаштуватися на престижнішу працю. *(„Голос Америки")*

Б. Обама – за одностатеві шлюби

ВАШІНҐТОН. — Президент Барак Обама, який місяцями уникав висловлювань з приводу гомосексуальних шлюбів, 10 травня сказав, що одностатеві пари повинні мати можливість одружуватися. Він став першим чинним Президентом США, який підтримав одностатеві шлюби. Відразу після цього республіканець Міт Ромні, який готується змагатися з Б. Обамою за Білий Дім на виборах у листопаді, сказав, що він проти таких шлюбів. Днями за офіційні одностатеві шлюби висловилися віце-президент Джо Байден та міністер освіти Арне Дункан. Два дні до того компанія „Gallup" опублікувала опитування громадської думки, згідно з яким 50 відс. американців підтримують леґалізацію одностатевих шлюбів – це трохи менше, ніж минулого року. 48 відс. сказали, що виступлять проти такого кроку. *(Бі-Бі-Сі)*

В. Путін спершу поїде до Білорусі

МОСКВА. — Президент Росії Володимир Путін здійснить свою першу закордонну візиту після вступу на посаду до Білорусі 31 травня. Про це 16 травня повідомили в прес-службі Кремля. „Домовленість була досягнута під час розмови глави Російської держави з Президентом Білорусі Олександром Лукашенком", – йдеться в повідомленні. 15 травня в Москві відбулися ювілейна сесія Ради колективної безпеки країн Організації договору про колективну безпеку і неформальна зустріч Співдружности незалежних держав (СНД), в якій взяли участь глави всіх 11 країн СНД. Віктор Янукович після переговорів з В. Путіним повідомив, що в липні відбудеться засідання Міждержавної українсько-російської комісії. Згідно з черговістю, таке засідання має пройти в Україні. *(Радіо „Свобода")*

Політики Канади – про права людини в Україні

КИЇВ. – 14-17 травня в Україні відбулися відкриті слухання про стан прав людини, які провів Постійний комітет Канади з питань закордонних справ та міжнародного розвитку. Канадська делеґація складалася з шести членів Парляменту, які провели слухання в Києві, Харкові та Львові. У Львові 17 травня відбулася підсумкова прес-конференція.

Комітет провів кілька сесій слухань на такі теми: вибіркове судочинство, стан підприємницького клімату в Україні, ситуація з громадянським суспільством та правозахисними організаціями, розвиток політики в Україні, підготування до майбутніх виборів.

Канадці зустрічалися з представниками Комітету закордонних справ Верховної Ради (ВР), Міністерства закордонних справ, Генеральної прокуратури, Міністерства юстиції, Центральної виборчої комісії, Уповноваженим ВР з прав людини, з громадськими організаціями та правозахисниками.

До складу делеґації Парляментського комітету входили: Боб Дечерт – парляментський секретар Міністерства закордонних справ; Люїс Браун – парляментський секретар Міністерства міжнародної співпраці (CIDA); члени Парляменту: Дейв Ван Кестерен, Ніна Ґрівал, Лінда Дункан, Ральф Ґудейл, а також представники української спільноти Канади: Тарас Залуцький (Конґрес Українців Канади), Богдан Онищук (Канадська українська фундація) і Борис Потапенко (Ліґа українців Канади).

„Результати дослідження стануть основою для уряду Канади у визначенні наступних кроків у майбутній співпраці з Україною", — наголосив Б. Онищук, голова Канадської української фундації.

У Львові 17 травня відбулася зустріч, на яку було запрошено директора Національного музею „Тюрма на Лонцького" Руслана Забілого.

Під час наради члени моніторинґової місії ознайомилися з обставинами кримінальної „справи істориків", відкритої Службою безпеки України у вересні 2010 року.

Нагадаємо, що СБУ незаконно затримала і понад 14 годин допитувала Р. Забілого, вилучивши в нього комп'ютер з електронними копіями документів та науковими працями з історії визвольного руху та політичних репресій. Після обшуків і конфіскацій в Національному музеї „Тюрма на Лонцького" СБУ наклала на кримінальну справу ґриф „цілком таємно", що, на думку правозахисників, обмежує право істориків на захист.

Сьогодні справа ще не закрита, комп'ютери не повернуто, незважаючи на те, що закон забороняє ховати історичні документи, особливо ті, які містять інформацію про факти порушень прав та свобод людини. *(„День")*

Зв'язковій УПА вручили Срібний хрест заслуги

Марта Осадца

ЛЬВІВ. – З нагоди 756-річчя Львова вперше у місті 5 травня вручили спеціяльну нагороду – Срібний хрест заслуги колишній зв'язковій Української Повстанської Армії Вірі Філяк-Крокіс (псевдо „Реня").

Нагородження відбулося на урочистому засіданні міської ради. Нагорода чекала на свого власника 62 роки. Відповідно до наказу Головного командира УПА від 30 липня 1950 року, міський голова Андрій Садовий від імені громади Львова передав нагороду В. Філяк-Крокіс, а хор „Гомін" виконав пісню УПА „Зродились ми великої години".

Дослідник-фалерист Віталій Манзуренко знайшов в архівах наказ Командира УПА про нагородження „Рені". Відповідно до наказу ювеліри Андрій Олійник та Річард Вільчинський виготовили з срібла саму нагороду. Подібні нагороди мають ще дві жінки, одна з яких живе в Америці, друга – в Німеччині.

В. Філяк-Крокіс народилася 29 січня 1924 року на Прикарпатті. Брат Осип загинув у 1946 році в УПА. Вона була в підпіллі, пройшла вишкіл Українського Червоного Хреста (УЧХ), була зв'язковою, вела курси УЧХ в Яблунові, була районною УЧХ Рогатинщини. Арештована 20 травня 1947 року у Львові, намагалась покінчити з собою – ковтнула отруту і вискочила з вікна, отримавши важкі травми. Засуджена на 10 років таборів, перебувала на Уралі і Колимі. 13 січня 1956 року повернулась у рідне село Дички до батьків, не маючи дозволу на проживання. Одружилась у 1960 році з Юрієм Крокісом. Жила в Рогатині, згодом – у Львові.

Відзначили 100-ліття Галини Дидик

Тетяна Будар

БЕРЕЖАНИ, Тернопільська область. – 17 квітня було вшановано 100-річчя від дня народження Галини Дидик („Анни") – видатної повстанки, референта підпільного Українського Червоного Хреста (УЧХ), зв'язкової Головного командира Української Повстанської Армії Романа Шухевича.

У краєзнавчому музеї відбулася всеукраїнська науково-практична конференція „Громадсько-політична діяльність Галини Дидик – зв'язкової генерал-хорунжого Романа Шухевича", учасники якої та гості музею мали можливість оглянути виставки „Відрядження в один кінець", „Правда про УПА", виставку світлин з Яворівського архіву УПА, філателістичну виставку „Командир безсмертних" та інші, де на почесному місці були листи і речі Г. Дидик, книга Олександра Панченка про неї. Учасники події поклали квіти на могилу мужньої повстанки, котра похована на Бережанському кладовищі.

В селі Шибалин, з якого походить Г. Дидик, біля її пам'ятника відбулося спеціяльне погашення художніх ювілейних конвертів спеціяльним штемпелем. У заходах взяли участь представники влади, краєзнавчого музею, відділення зв'язку, Асоціяції філателістів України, клюбу „Колекціонер", місцевої школи, громадськости села і Бережан.

У Шибалинській школі, гімназії та музеї старші мешканці села розповідали про патріотичну родину Дидиків, відбувся перегляд фільму „Нескорені".

Учасники вшанування 100-річчя Галини Дидик у її рідному селі Шибалин. (Фото: Тетяна Будар)

Активно живе українська громада Естонії

Любов Лаур

ТАЛЛІН. – Українська громада в Естонії — третя за кількісним складом після естонців і росіян. 29 тис. українців – це 2.2 відс. населення маленької балтійської держави. Молоді українці, народжені вже в Естонії, на жаль, поступово втрачають рідну мову і культуру, а з ними й національну ідентичність.

Прикро, що вони долучаються переважно не до естонської, а до російської громади. Значна ж частина російськомовної спільноти Естонії, попри титанічні зусилля влади, досі не почувається частиною народу, не хоче приймати естонського громадянства. Адже їхніх батьків у 1945-1991 роках спеціяльно завозили до Естонії для „обрусєнія края". Та й влада нинішньої Росії створила собі з маленької Естонії образ уявного „ворога", ледь не страшнішого за непокірних грузинів чи навіть американців.

В Естонії діють лише три естонські телеканали, натомість є десятки російських, які разом з російською пресою всіляко насаджують великодержавно-шовіністичні настрої в середовищі місцевої російської громади.

Відтак влада і громадськість Естонії, підтримуючи національно-культурні прагнення місцевих українців, окрім загальних міркувань політичної коректности та мультикультурности, керуються, мабуть, ще й міркуваннями громадянської злагоди й миру в суспільстві.

Перша українська організація в сучасній Естонії „Українське земляцтво" була створена 1988 року. До середини 1990-их років вона була єдиною, потім було засновано українське товариство у Нарві, у Таллінні з'явилася „Просвіта", трохи пізніше – Союз українок Естонії. Тепер в Естонії є понад 40 різних за чисельністю українських громад.

Майже всі вони входять до складу Конґресу українців Естонії та Асоціяції українських організацій Естонії. Звісно, було б ліпше, якби Конґрес і Асоціяція об'єдналися, але покищо це не вдається. Головна причина: де два українці – там три гетьмани.

В Естонії практично всі українці є постійними жителями і живуть на леґальних підставах. Близько 30 відс. українців мають естонське громадянство, 15 відс. – громадяни України, 35 відс. – особи без громадянства, які постійно проживають в Естонії, майже 20 відс. – громадяни інших країн, переважно Росії.

На початку 1990-их років російське громадянство без проблем надавалося всім колишнім громадянам СРСР, а для набуття українського громадянства треба було обов'язково поїхати в Україну й зібрати за місцем свого народження купу довідок. Всі тоді жили бідно, і така поїздка для багатьох була неможлива. Росіяни ж усе оформляли на місці.

Нині дедалі більше молодих українців, які вступають у самостійне життя, обирають естонське громадянство. Це зовсім не складно. Треба тільки скласти два іспити – на знання Конституції країни та естонської мови. Для випускників російських середніх шкіл зараховуються результати відповідних шкільних державних іспитів. Заяви про „величезні труднощі" з отриманням естонського громадянства – вигадки. Не скласти такі іспити може тільки людина, яка просто не бажає їх складати.

В Естонії немає шкіл з українською мовою викладання. Мабуть, вони й не потрібні, адже вищої освіти українською мовою в Естонії не

Фолкльорний ансамбль „Журба" (керівник Володимир Лейбюк).

здобудеш, та й в Україні діти вчитися не дуже прагнуть, тому що можуть вчитися в університетах інших країн.

Тому осередками виховання національного духу, збереження мови та культури для естонських українців стали недільні школи. Найстарішою з них є недільна школа Українського культурного центру в Таллінні, очолюваного художником Анатолієм Лютюком. Успішно діють недільні школи Товариства „Водограй" у місті Силамяе (її очолює Лариса Житник), а також в містах Тарту, Пярну, Тапа, Марду.

Українці – найбільш активна громада серед національних меншин Естонії. Фестивалі, концерти, спортивні змагання, художні виставки – це лише частина різнобарвного українського життя. Раз на два роки відбуваються у столиці міжнародні фестивалі української культури „Північна зірка" і „Балтійська трембіта", кожного вересня мальовниче місто Марду перетворюється на полтавські Сорочинці, коли там відбувається „Сорочинський ярмарок" – гості з Полтавщини, дводений маратон української пісні і танцю, декоративно-прикладного мистецтва, спортивних змагань і української кухні.

Українські діти показують свою майстерність на щорічному фестивалі дитячої та юнацької творчости „Квіти України".

Далеко не кожний хор в Україні так гарно співає українські народні пісні, як жіночий гурт „Журба" в Естонії. Академічний хор „Україна" Товариства „Просвіта", яким керує відомий хормайстер Ене Уйбо, є одним з провідних українських музичних колективів Естонії. Високим художнім рівнем виконання відзначаються ансамблі „Відлуння", „Сусідки", „Водограй", жіночі гурти з Нарви, Раквере, Ойзу.

Гордістю української спільноти став хореографічний колектив „Колор", яким керує випускниця Київського університету культури Ніна Коорт.

Так сталося, що один з учасників відомого українського гурту „Гайдамаки" Руслан Трочинський пов'язав своє життя з Естонією, одружився з естонкою і створив унікальний фолкгурт „Свята Ватра", що став в Естонії одним з провідних музичних колективів. Р. Трочинський визнаний „Людиною року". Його приймав Президент Естонії Томас-Гендрік Ілвес.

Отже, українська громада Естонії живе своїм активним життям. Звичайно, кожен українець подумки живе з Україною, яка для них – не лише назва на мапі, а й частинка життя.

Любов Лаур – керівник громадської організації „Орфей", член правління Асоціяції українських організацій Естонії

Організатори та учасники міжнародного фестивалю „Квіти України" в Таллінні.

АМЕРИКА І СВІТ

Ще одна зона вільної торгівлі

ПЕКІН. — Китай, Японія і Південна Корея домовилися почати переговори про створення зони вільної торгівлі до кінця цього року. Про це повідомив Прем'єр Держради Китайської народної республіки Вень Цзябао після тристоронньої зустрічі керівників країн, що відбулася 13 травня в Пекіні. Японію на зустрічі представляв Прем'єр-міністер Есігіко Нода, Республіку Корея – Президент Лі Мюнґ Бак. „Сторони домовилися створювати стабільні, справедливі та транспарентні умови для розширення взаємних інвестицій, а також для подальшого поглиблення економічної інтеґрації", – зазначив Вень Цзябао на прес-конференції за підсумками зустрічі, назвавши цю домовленість „важливим стратегічним рішенням". Він підкреслив, що економіки трьох держав є „швидше взаємодоповнюючими, ніж конкуруючими". Учасники переговорів цього ж дня домовилися про взаємне просування і захист інвестицій, що стало першим „каменем" у підмурку більш активного розвитку тристоронніх економічних зв'язків. Саме угода про інвестиційну співпрацю має лягти в основу створення у подальшому зони вільної торгівлі між трьома азійськими сусідами і потужними світовими економіками. *(„Укрінформ")*

Що чекає ЕС від України

БРЮСЕЛЬ, Бельгія. — Европейський союз хоче підписати з Україною угоду про асоціяцію, але Київ повинен вирішити проблеми, пов'язані з політично мотивованими судами стосовно політичних провідників. Таку заяву зробила верховний представник ЕС з питань зовнішньої політики і політики безпеки Кетрін627 Ештон 14 травня в Брюселі на прес-конференції за підсумками засідання Ради ЕС на рівні міністрів закордонних справ. „Ми б хотіли підписати її (угоду про асоціяцію), але Україна повинна показати, що живе у дусі цієї політичної асоціяції. Ми чекаємо, що Україна розв'яже проблеми політично мотивованих судів, вибіркового застосування закону, забезпечить незалежність судової системи. Це має бути вирішено", – сказала вона. К. Ештон заявила, що жодного рішення стосовно можливости бойкоту проведення „Евро-2012" в Україні Брюсель 14 травня не прийняв. *(„Кореспондент")*

У Софії – виставка петриківського розпису

СОФІЯ, Болгарія. — У столиці Болгарії Софії відкрилась виставка петриківського розпису відомої української майстрині Галини Назаренко, повідомила 13 травня сама художниця. За її інформацією, виставку організувало посольство України в Болгарії та Інститут етнології та фольклористики Болгарської академії наук. Експозицію розгорнули в Національному етнографічному музеї в самому центрі Софії. На виставці в Софії представлено близько пів сотні оригінальних робіт майстрині, виконаних у техніці декоративно-прикладного розпису, характерного для Придніпров'я. Як розповіла Г. Назаренко, більшість робіт створено в останні роки, це переважно так звані петриківські мальовки (розписи на папері). З Софії виставка розпису мандруватиме й іншими містами Европи. *(„День")*

В Газі почався суд у справі Р. Младича

ГАҐА, Голяндія. — У Міжнародному кримінальному трибуналі в Газі 16 травня розпочався суд над колишнім командувачем армією боснійських сербів Ратком Младичем. Судді відхилили заклик його адвокатів відкласти процес. Р. Младича звинувачують у військових злочинах і злочинах проти людяности, скоєних під час війни на Балканах. Зокрема йому інкримінують причетність до вбивства близько 8,000 боснійських мусульман в Сребрениці в 1995 році. Частина звинувачень були зняті з Р. Младича, у якого є проблеми зі здоров'ям, з метою прискорити судовий процес. Р. Младич відкидає всі висунуті проти нього звинувачення. Він був затриманий у травні минулого року в Сербії і екстрадований до Гаґи. *(Радіо „Свобода")*

Гладко було на папері...

У квітні минуло два роки від сумнозвісних „Харківських угод", підписаних Президентом Росії Дмитром Медведєвим і Президентом України Віктором Януковичем. Український провідник був такий певний у практичній корисності того документу, що навіть не вважав за потрібне порадитися зі своїм суспільством. Яким же наївним треба бути, щоб від Москви чекати чогось корисного для України! А при цьому ще й переконувати, нібито угода вигідніша для України, бо російська Чорноморська фльота все одно стоїть на українській території, то вже яка ж, мовляв, різниця – перебуватиме вона тут 10 чи 25 років? Зате Україна дістане знижку на 100 дол. на кожній тисячі кубометрів російського газу. Вже не кажучи, що нарешті в українсько-російських взаєминах настане святий спокій, порушений, бач, небажаним для Москви демократичним духом Помаранчевої революції.

Ба – ні спокою, ні знижки. Ціна російського газу для України після Харкова залишилася старою – вищою, ніж для усіх інших европейських країн: 416 дол. за тисячу кубометрів. Умови ж харківського договору виявилися в буквальному розумінні слова кабальними: коли Україна, практично не домігшись знижки, почала зменшувати обсяги російського газу, Москва нагадала: „Ви взагалі можете не брати нашого газу, але, згідно з контрактом, мусите все одно платити".

Президент В. Янукович, розуміючи, як важливо для нього якщо не бути, то хоч би виглядати принциповим керівником, восени минулого року пообіцяв своїй країні „повністю переглянути контракти і перейти на нові взаємини в газовій сфері", а тому що кремлівські володарі думали інакше, то український прем’єр-міністер Микола Азарова навіть став – теж для показу принциповости – у протимосковську позу, повідомивши, що уряд консультується з закордонними юристами щодо судового перегляду газових угод з Росією. Москва не боїться ні суду, ні осуду, бо, бо-перше, під Харківською угодою стоїть, чорним по білому, підпис В. Януковича, а по-друге, вона вже звикла до того, що вся політика київської влади – це політика поступок. І знову наставила пастку: буде вам дешевий газ, якщо приєднаєтеся до Митного чи Евразійського союзу.

Тим часом Чорноморська фльота в українському Криму – це теж постійний головний біль для України. Перед підписанням Харківських угод тодішній російський провідник Д. Медведєв обіцяв золоті гори для Севастополя, „города русской славы", а насправді це місто через базовану в ньому фльоту має немалі проблеми. Севастопольський військовий експерт Олексій Стрілецький пише (УНІАН, 20 квітня): „...На даний час заборгованість російської фльоти перед міським бюджетом складає майже 20 млн. грн.". Або такий факт: робітники севастопольського кораблеремонтного підприємства „Лазарівське адміралтейство" вже декілька років не дістають платні за технічне обслуговування російських військових корбалів, бо Міністерство оборони Російської Федерації винне касі цього підприємства 92 млн. російських рублів.

Та не тільки в грошах тут річ. Російське військо на українській території веде себе так, що тільки одне можна про нього ствердити: окупаційне. Нещодавно стало відомо, що у складі військової розвідки Чорноморської фльоти відновило свою діяльність бюро інформаційно-психологічної війни. Чи потрібні якісь спеціяльні докази, що ця війна буде спрямована передусім проти незалежної Української держави? Тим більше, що на пост президента Росії повернувся „задушевний" приятель України – кагебіст Володимир Путін.

СВОБОДА

Пам’ятаймо про Україну!

Газета заснована у 1893 році — Видає Український Народний Союз

Головний редактор: Рома Гадзевич
Редактори: Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто

FOUNDED IN 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

☎ (973) 292-9800 — **E-mail:** svoboda@svoboda-news.com
Fax (973) 644-9510 — **Website**: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to:
Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Передплата: $65.00 на рік, $40.00 на півроку.
Для членів УНСоюзу – $55.00 на рік, $35.00 на півроку.

Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda".
Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ"

Адміністрація	Володимир Гончарик	☎ (973) 292-9800 x 3041 **E-mail**: admin@svoboda-news.com
Оголошення	Володимир Гончарик	☎ (973) 292-9800 x 3040 **Fax** (973) 644-9510 **E-mail** adukr@optonline.net
Передплата	Марійка Пенджола	☎ (973) 292-9800 x 3042 **E-mail** subscription@svoboda-news.com

ІСТОРІЯ

Як киян вивозили до Німеччини

Кияни перед насильним відсиланням до Німеччини. 1942 рік.

Дмитро Малаков

70 років тому, в січні 1942 року, розпочалося примусове вивезення українців з окупованих Вермахтом територій на роботу до Німеччини. Тоді з’явилося поняття „остарбайтер" – східній робітник. У червні 1944 року українців виокремили, позначивши кожного з них національним тризубом. У радянські часи люди, які примусово працювали в нацистській Німеччині, вважалися „посібниками фашистів".

У Києві з перших днів окупації, яка почалася 19 вересня 1941 року, залишилося близько 400 тис. киян.

Одним з перших наказів окупанти вимагали негайно під загрозою розстрілу стати до праці.

8 жовтня 1941 року новостворена міська управа вмістила в газеті „Українське слово" оголошення:

„Всі робітники мають щодня о 7 год. з’являтися до біржі праці (Покровська, школа ч. 20). Там щодня можна дістати роботу за зарплату. Кожний працездатний повинен туди з’явитися".

Невдовзі біржа праці переїхала з Подолу до приміщення теперішньої Національної академії образотворчого мистецтва та архітектури. 23 жовтня 1941 року „Українське слово" вмістило допис про реєстрацію безробітних. Наступного дня газета повторила оголошення вже в рішучіших висловах, додавши насамкінець категорично: „Явка обов’язкова. Хто не вийде на запропоновану роботу, буде покараний".

А пропонувалася важка фізична праця на розчищенні зруйнованого більшовиками Хрещатика, на відбудові зруйнованих ними ж мостів на Дніпрі. Кияни не поспішали.

26 жовтня за підписом інспектора военного управління біржа праці сповістила, що безробітні зобов’язані виконувати працю не за фахом, а залишення робочого місця без дозволу переслідується законом.

Тим часом у Києві, залишеному радянською владою без продовольства, палива та будь-яких засобів до існування, настав голод. Окупанти цим не переймалися. В документі, датованому 2 грудня 1941 року і згодом оприлюдненому на Нюрнберзькому процесі, пропонувалося зменшити споживання продовольства населенням окупованої України за рахунок „знищення зайвих їдців (євреїв, населення великих українських міст, котрі, як Київ, взагалі не одержують ніякого продовольства)".

Наступним етапом стало „добровільне" вивезення киян до Німеччини. 10 січня 1942 року газета „Нове українське слово" вмістила офіційне повідомлення за підписом генерал-комісара Києва бригадефюрера І. Ф. Квітцрав:

„За законами воєнного часу кожний підлягає трудовій повинності. Треба ставати до роботи, запропонованої владою (біржею праці). Робітники, які не з’являються на зазначене місце або без згоди роботодавця чи біржі праці залишають робоче місце, підлягають карі. Вони будуть послані до таборів примусової праці, якщо до них не будуть застосовані тяжчі кари".

Наступного дня газета вмістила звернення за тим же підписом (збережено правопис і орфографію):

„Українські чоловіки й жінки! Большевицькі комісари зруйнували ваші фабрики і робочі місця і таким чином позбавили вас платні й хліба. Німеччина дає вам нагоду для корисної і добре оплачуваної роботи. 28 січня 1942 р. перший транспортний поїзд вирушає до Німеччини.

Під час переїзду ви будете добре забезпечені й знайдете добрі житлові умови. Платня також буде доброю; ви будете одержувати гроші за тарифом і за продуктивністю праці. Про ваші родини дбатимуть весь час, поки ви будете працювати в Німеччині.

Робітники й робітниці всіх професій – переважно металісти – віком від 17 до 50 р., які добровільно бажають поїхати до Німеччини, мають зголоситися на Біржі праці в Києві щодня від 8 до 15 години.

Ми чекаємо, що українці негайно зголосяться для одержання праці в Німеччині".

Дещо суперечливо щодо дати від’їзду та умов виглядають газетні повідомлення 15 січня:

„Всі чоловіки й жінки міста Києва, які до сьогоднішнього дня зголосилися, щоб працювати в Німеччині, повинні з’явитися від 16 до 19 січня 1942 р. о 9 годині ранку на біржу праці м. Києва для лікарського огляду. Вже в четвер, 22 січня 1942 р., особи, які пройшли лікарський огляд, від’їжджають до Німеччини".

„Біржа праці просить і далі зголошуватись для від’їзду до Німеччини. Жінки можуть від’їжджати

(Закінчення на стор. 17)

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Беремо приклад з Начального Пластуна

17 квітня Начальний Пластун Любомир-Тарас Романків відзначив 81-ий день народження. Пластуни світу пишаються життям і діяльністю Л. Романкова, відзначаючи не тільки його велику працю в Пласті та українській громаді, але його надзвичайно великий вклад в науку для добра цілого світу.

Л. Романків народився в містечку Жовква, Львівська область. Він був членом Виховної Спільноти Української Молоді, яка діяла за пластовими зразками, оскільки Пласт в Україні був заборонений і діяв підпільно. В еміґрації він став членом Пласту і в 1946 році склав присягу до першої проби в Берхтесґадені, Німеччина. В 1947-1948 роках склав наступні проби. У Канади Л. Романків був співорганізатором станиці в Едмонтоні, у Бостоні – юнацьким виховником і кошовим. В 1965 році Л. Романкова вибрано до Крайової Пластової Старшини в США на пости другого заступника голови та секретаря.

В 1978 році він очолив Головну Пластову Булаву, в 1987 році вибраний головою Головної Пластової Ради. Л. Романків брав участь в перших чотирьох з'їздах Пласту в Україні. 10 серпня 1997 року Л. Романків став Начальним Пластуном. 26 жовтня 2009 року його втретє проголошено Начальним Пластуном.

Л. Романків закінчив інженерні студії в Університеті Альберти в 1957 році, а далі здобув маґістерку та докторат з металюрґії та матеріялів, має понад 65 винаходів і 150 статтей, редагував 10 томів різних технічних симпозіюмів. Л. Романків отримав численні професійні нагороди та почесні звання. За винахідницьку діяльність Л. Романків занесений до „The National Inventors Hall of Fame".

Лука Захарчук,
пластун-юнак, Філядельфія

Невже комуністи повірили в Бога?

Після військового перевороту більшовиків у Петрограді 1917 року житомирська газета „Громадянин" 31 серпня 1919 року писала:

„Житомир дає нам картину, гіршу од татарського набігу. З церков повикидували образи (Введенська, Трьохсвятительська). Дзвонити до служб Божих заборонено. Священиків – одних катовано, перебивано ребра, зривано голови (Городовський, Жураховський та інші), других – старих, слабких і недужих – примушено вичищати вихідки.

З Святого Письма, Євангелій та інших церковних книг зроблено у дворі землемірної школи велике багаття. Шість годин палили літературу. Кругом його стояли більшовики з револьверами і стерегли, щоб Святе Письмо не було ким-небудь врятовано.

Цілими ночами роблено облави на український народ і стаскано до „чрезвичайки". А там було зроблено застінок, перед яким були нічим тортури середніх віків. Цілі купи мозку валялись на підлозі, одірвані руки, ноги, шматки м'яса. Знайдено закатовану малу дівчинку, задушену вагітну жінку з живим ще немовлятком в утробі".

У 1929 році більшовики зачинили в центрі Житомира Михайлівську церкву (нині це катедральний собор Української Православної Церкви Київського патріярхату). Релігійну громаду змусили відмовитись від храму, який свого часу звели за гроші громадян. Держава не мала ніяких прав на церкву, але націоналізувала її. Та й ще вимагала гроші від громади за оренду.

В обласному архіві зберігся протокол окружного виконавчого комітету від 18 лютого 1930 року, за яким на честь 12-ої річниці Робітничо-селянської червоної армії Михайлівську церкву передано для культурно-освітніх потреб війська.

Ще один архівний документ засвідчує закриття церкви в селі Високому, без оформлення цієї справи Окружним виконавчим комітетом. Йдеться про заяву громадян, що на церкві було розбито замки й було її захоплено „кавалерійським наскоком". На документі зазначено: „Оголошенню не підлягає".

Також є доповідна записка Окружного адмінвідділу про закриття в 1930 році Троїцької Старослов'янської церкви в селі Щенієві та передання приміщення під „сільбуд".

Коли селяни Високого написали до НКВД про беззаконня місцевої влади при закритті церкви, влада в Житомирі ніби й засудила ці дії, але під ґрифом „Оголошенню не підлягає". Отже, тільки для звіту перед столичним начальством, тільки для документу. А громи-ти, закривати церкви, молитовні доми продовжували. Про це свідчать архівні документи і спогади, факти.

У наші дні фракція комуністів у Верховній Раді ввійшла до більшости, яку очолює Партія Реґіонів. Архівами України завідує комуністка Ольга Гінзбурґ. Кілька років тому Віктор Янукович подарував до архіву лист Михайла Грушевського. Виявилось, що він з тих листів, які викрали з архіву Львова. В ті часи у Львівському архіві директором була О. Гінзбурґ. Згодом листи продавали у Польщі, де один з них купили для В. Януковича.

Колишній перший секретар Житомирського обласного комітету Комуністичної партії Микола Тимошенко нині керує митниками Житомирщини. У великодні дні Житомирська державна радіокомпанія протягом тижня по кілька разів на день передавала привітання першого комуніста Житомирщини з нагоди Великодня. За часів СРСР комуністи переслідували Церкву, а тепер один з них вітає людей з Великоднем! Чи не час комуністам визнати свої беззаконня проти релігії?

Гарій Макаренко,
Житомир

Куди прямує Україна?

Виповнилися два роки від останніх виборів Верховної Ради і майже половина каденції Президента Віктора Януковича, який, кандидуючи на цю посаду, у своїх промовах говорив про надання російській мові статусу другої державної мови. Про ідеологію та устрій не було й згадки.

Ідеологія Партії Реґіонів з'ясувалася згодом, коли Президент В. Янукович в своїй промові у Раді Европи пригадав перемогу СРСР у Другій світовій війні і підкреслив, що про цю перемогу треба пам'ятати. Річниці цієї перемоги величаво в Україні святкуються.

Коли влада збагнула, що вона не має підтримки більшости народу, то почала тероризувати провід опонентів та опозиційний народ. Вона запроторювала опонентів у в'язниці. Реґіонали шукають виправдання радянської диктатури. Вони кажуть, що завдяки цій диктатурі Україна перебуває в сучасних своїх кордонах. Але Йосиф Сталін насправді розбудовував російську імперію. Реґіонали не згадують, що за найменший прояв національної свідомости мільйони громадян України зазнали катувань у в'язницях та були запроторені в Сибір.

Тепер реґіонали будують радянську російсько-українськомовну державу. Російську мову аґресивно поширює влада, а проблеми розвитку української мови залишає українському народові.

Опозиція робить спроби об'єднатися під кличем опору диктатурі і підготування до виборів Верховної Ради. Невідомо тільки, чи опозиція об'єдналась навколо спільної ідеології та програми реформ на майбутнє. Об'єднання опозиції частина громадян зустрічає скептично, тому що не видно авторитетного провідника, а частина опозиційних партій до об'єднання не пристала. В „Українській правді" 8 квітня з'явилась стаття „Єдности української опозиції вже не буде – йде війна". Усі ці факти ставлять під сумнів тривалість об'єднання опозиції.

Недавно група з 11 інтеліґентів об'єднались в організацію „Перше грудня". Назва узята в пам'ять референдуму в 1991 році. Метою організації є духовне відродження української спільноти.

Дух патріотизму серед політиків, який був відчутний під час осягнення незалежности України, з часом згубився. Зараз мораль великої частини політиків низька. Ними заволоділа жадоба збагачення без огляду на засоби. Ці зміни на політичному форумі створили критичну потребу духовного відродження суспільства. Народ потребує провідника. Найбільш влучним було б, щоб група „Першого грудня" заініціювала рух відродження в народі.

Ініціятивна група національно свідомих інтеліґентів та православні та католицька Церкви, що приєдналася до неї – це потужна рушійна сила до пробудження народу з глибокого сну, до піднесення його з колін. Цей рух відродження може стане початком духовного об'єднання нації довкруги національної ідеології і демократичних свобід.

Ярослав Жмуркевич,
Гантінґтон, Пенсильванія

Радянські літаки знищили вулицю

13 травня 1943 року під час німецької окупації Києва вулиця Ботанічна зазнала нищівного удару від радянських бомбардувальників. Мені тоді було 12 років. Разом з мамою і сестрою я жив на Житомирській вулиці. Того дня радянські літаки скинули бомби на Ботанічну вулицю. В нашому будинку шиби у вікнах задзвеніли, але шкоди поважної не було. Однак, місто облетіла вістка, що Ботанічна вулиця знищена.

Наступного дня ми пішли оглядати вулицю за Ботанічним садом. Усі без винятку будинки були зруйновані, жертви були дуже значні. Ми дізналися, що загинуло понад 70 мешканців, але невідомо, скільки насправді загинуло, бо не всі були віднайдені. Загинули діти, старші віком особи, каліки. Добровільні рятівники ще довго не кидали своєї подвижницької, але з часом даремної праці.

Дорогою додому мама голосно заплакала. Вона молилася за душі невинно вбитих.

Місцеві майстри зробили близько 100 домовин. Жертви були поховані в братській могилі на Лук'янівському кладовищі після масових релігійних відправ і майже двокілометрового каравану тяжких вантажівок, який починався напроти університету та йшов Володимирською вулицею.

На війні люди гинуть. Це – звичайна річ. Однак, Україні війна принесла забагато жертв, які не були зумовлені бойовими діями. Не забуваймо вулицю в Києві з її трудовим, мовчазним київським населенням.

Сьогодні ця вулиця дуже сучасна і технічно викінчена. Варто б увічнити пам'ять її колишніх мешканців.

Василь Рождественський,
Вудгевен, Мишиґен

Шановні дописувачі!
Просимо у своїх електронних листах до редакції подавати Ваші поштові адреси та числа телефонів.
Редакція

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Округа УНСоюзу в Дітройті зберігає активність

Віра Крива

ДІТРОЙТ. – 20 березня у приміщенні Українського культурного центру відбулися загальні збори місцевої Округи Українського Народного Союзу, в яку входять вісім окремих відділів.

Вів збори голова Округи д-р Олександер Серафин. Секретарем була Віра Крива. Вона зачитала протокол минулорічних зборів, який представники відділів – а їх було 15 осіб – прийняли без змін.

Д-р О. Серафин у своєму звіті докладно розповів про діяльність Округи за звітний період від 1 березня 2010 року до 28 лютого 2011 року, подав до відома учасників зборів загальну фінансову ситуацію в УНСоюзі.

Зокрема Окружний комітет спільно з Управою оселі „Діброва" організував 22 травня на оселі „День спільного зусилля", готуючи „Діброву" до літнього сезону. У ці ж дні, 21-22 травня, на Союзівці відбувалася 37-ма Конвенція УНСоюзу, на якій були активними представники нашої Округи. Округа також вмістила півсторінковий привіт у програмі Конвенції.

Традиційний пікнік, влаштований разом з членами кредитівки, відбувся на Діброві 15 серпня. Тим разом він був тихий і скромний, бо в літню пору наші люди переважно роз'їжджаються на відпочинок поза місто, та все ж була нагода приємно поспілкуватися, заспівати рідних пісень. 7 березня 2010 року Управа нашої Округи, у співпраці з іншими українськими організаціями, брала жваву участь у відзначенні Шевченківських роковин.

В зв'язку з переїздом секретаря 175-го Відділу Лесі Лаврин в інший штат, новим секретарем було вибрано Лесю Фльорчук (Л. Лаврин залишилась у Відділі скарбником).

Секретарство Округи перебрала 6 липня 2010 року В. Крива, оскільки Роман Лазарчук попросив звільнити його від секретарських обов'язків.

Загальні збори уділили абсолюторію уступаючій Управі і прийняли пропозицію Номінаційної комісії залишити чинним попередній склад Управи. Отже, голова Дітройтської Округи УНСоюзу Детройту – д-р О. Серафин, заступник голови – Ольга Марущак, скарбник – Михайло Шумило, секретар – В. Крива, члени: Зенон Василькевич, Юрій Руб, Олена Папіш, Ірена Прийма та Люба Федорко. Контрольна комісія: Ліда Колодчин – голова, Роман Куропась та Л. Фльорчук – члени.

Почесним членом Округи вибрано колишнього секретаря Округи Р. Лазарчука.

Збори також обговорили пляни на майбутнє, зокрема завдання придбання нових членів УНСоюзу, а також участь членів Округи в різних громадських імпрезах.

Про книжки, котрі варто зберегти

ДОРОГА ЧИТАЦЬКА ГРОМАДО,

Очевидно, в кожному українському мешканні є більша чи менша кількість україномовної літератури. Знаємо про випадки, коли книжок за десятки років зібралося багато, а читати вже нема кому. Маємо велике прохання: якщо у ваших книгозбірнях знайдеться книжка, видана „Свободою" чи Українським Народним Союзом, надішліть її до нашої редакції – цим посприяєте здійсненню важливого, загальнокорисного проєкту, над яким ми тепер працюємо. Йдеться про переведення давніших видань в електронний формат, що відтак відкриє вільний доступ до них через інтернет. Якщо котрась з таких книжок виявиться дорогою для вас, обов'язково повернемо її власникові після виготовлення електронної копії. За додатковою інформацією телефонуйте (973) 292-9800, дод. 3051.

Редакція „Свободи"

Повідомлення!

Річні збори 194 Відділу УНС „Свобода" відбудуться в середу, 30 травня 2012 р. о год. 4-ій попол. в приміщенні „Самопоміч", 98 Друга Авеню у Ню-Йорку. Запрошуємо всіх членів до участи.

Олександра Юзенів - голова
Оксана Лопатинська - секретар

У Філядельфії відзначили 100-ліття Пласту

Відкриття свята на оселі парафії св. Архистратига Михаїла в Дженкінтавні. (Фото: Андрій Зварич)

Маркіян Шуст грає на ґітарі при вогнику. (Фото: Андрій Зварич)

Ксеня Захарчук

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – 29 квітня пластуни Філядельфії та її околиць зібралися на оселі парафії св. Архистратига Михаїла в Дженкінтавні, щоб відзначити 100-ліття першої пластової присяги. Станична Надя Чемеринська скликала збірку за наказом Головної Пластової Булави. Присутніми були новаки і новачки, юнацтво, старше пластунство та члени уладу пластунів-сеньйорів, а також батьки, родичі та гості – приятелі Пласту.

Команда свята, окрім станичної, включала писаря Софійку Захарчук та бунчужного Богдана Печеняка. Головними організаторами свята були Мотря Вотерс, Адріяна Федорійчук та Борис Павлюк. На відкритті свята був також парох церкви св. Михаїла о. Володимир Костюк.

Збірка почалася співом молитви „Отче наш", гимну Пласту і хвилиною мовчання на вшанування всіх пластунів, котрі відійшли на Вічну ватру. С. Захарчук прочитала наказ, а опісля Б. Печеняк передав ведення свята курінним Алексі Вотерс та Андрієві Шатинському. Курінні прочитали присягу, котру виголошують усі пластуни, стаючи повноправними членами Пласту, та пояснили її значення. Сім юнаків та сім юначок виступили й прочитали та вияснили 14 точок „Пластового закону", за котрим усі пластуни обіцяють жити.

Під проводом станичної пластуни наново склали пластову присягу і заспівали „Пластовий обіт". Б. Печеняк закрив урочисту частину свята „Гимном закарпатських пластунів".

Відтак усі присутні пішли до кухні, де юнаки гуртка „Кобри" разом з впорядниками Б. Павлюком та Данилом Хабурським приготували вечерю.

Свято закінчилося „вогником", який запалила Н. Чемеринська з допомогою колишніх станичних – Богдана Турченюка, Б. Павлюка, Юрія Данилова та Ксені Захарчук. Ватрою провадила А. Вотерс. Юначки 4-го куріня ім. Ольги Басараб заспівали пісню „Будь іскрою" (проєкт з нагоди 100-ліття Пласту Солі Мричко зі Львова). Оленка Міщук провела інсценізацію казки „Колобок" з допомогою добровольців-пластунів. Андрея Жаровська, нова осередкова Уладу пластунів-сеньйорів Філядельфії, разом з членами сеньйорату, описала історію заснування філядельфійської станиці в 1949 році, події й обставини життя в той час. Юнаки Маркіян Шуст, Лука Куйдич і Лесик Жаровський підгравали на ґітарах до веселого співу пластових пісень протягом вечора, який закінчився молитвою, співом „Сіріли у сумерку" (слова та музика Романа Купчинського) та традиційним пластовим колом на добраніч.

Пластуни дістали відзначку річниці першої присяги (робота Данила Марушки з Чикаґо), котру гості також мали нагоду купити.

Церква у Гантері відзначатиме ювілей

Ксеня Пясецька-Ференцевич

ГАНТЕР, Ню-ЙОРК. – Українська католицька церква св. Івана Хрестителя, відома серед мешканців довколишніх сіл як один з „самоцвітів у короні Кетскильських гір" або „церква без цвяхів", 30 червня відзначатиме своє 50-річчя.

Це справді незвичайний храм, збудований в стилі дерев'яних церков Карпат і розміщений на високому горбі. Він вабить подорожніх унікальною архітектурою, розкішними іконами, іконостасом і вирізбленим дерев'яним павуком-лямпадою (іконописець – Петро Холодний-молодший, різбар лямпади – Михайло Черешньовський).

І сама церква і сусідні будинки, дзвіниця, брама, парафіяльна заля „Ґражда" і хижа, – це виповнення мрій українських втікачів в часи Другої світової війни, котрі прагнули відтворити клаптик рідної землі на чужині. Цей кут в Кетскильських горах нагадував їм Карпати. Він став центром релігійного і культурного життя українців у Гантері.

Побудовано церкву у 1962 році завдяки меценатам, майстрам, мистцям, робітникам і багатьом відданим добродіям. Вони тут молилися та насолоджувалися багатим осередком культури. Туристи зупиняються, щоб оглянути церкву. Музиканти світової слави виступають влітку у щотижневих концертах в „Ґражді".

Церква св. Івана Хрестителя в Гантері. (Фото: Іреней Юрчук)

На ювілей заплановано кілька святкових імпрез, почавши з фестивалю 30 червня, який пропонуватиме виставки, тури, розваги, заняття для дітей, частування, вироби ремісників і багато чого.

„Це буде весела і святкова нагода відкрити ювілейний сезон нашої парафії, – повідомляє голова Фестивального комітету Іванка Іваськів. – Всіх запрошуємо, українців і неукраїнців, щоб зміцнити знайомство з українською культурою і вшанувати 50-ліття унікальної церкви і парафії".

Офіційне відкриття фестивалю відбудеться урочистою церемонією на терені церкви об 11-ій год. ранку. Вступ – вільний.

Того ж дня відбудеться відкриття пропам'ятної виставки фотографій „Пів століття – знімками". Виставка експонуватиметься у „Ґражді" протягом літа разом з щорічною виставкою мистецтва.

Ювілейний сезон закриється Архиєрейською Службою Божою, бенкетом і мистецькою програмою 2 вересня.

Ювілейна емблема (проєкт Олекси Геврика).

„Після Служби Божої відбудеться різноманітна програма у виконанні членів нашої громади з різних поколінь і в різних жанрах", – сповіщає Іван Макар, співголова Комітету мистецької програми. Квитки на бенкет можна буде придбати на початку сезону, але не в день свята.

Запрошуємо завітати на парафіяльний вебсайт і докладніше довідатися про усі ювілейні імпрези: http://ukrainianmountaintop.org.

До зустрічі у Гантері!

Травнева виставка творів львів'ян

Марія Климчак

ЧИКАҐО. – Виставка творів трьох львівських художників відкрилася 4 травня в Українському Національному Музеї. На виставці показані акварелі Володимира Павлика, пастелі Миколи Багана та олійні полотна Яреми Хруща.

Через такі виставки прослідковується певна спадкоємність в історії українського малярства. На початку 1950-их років українські художники створили Об'єднання мистців-українців в Америці (ОМУА). Сьогодні молодше покоління місцем виставок обирає Український Національний Музей у Чикаґо.

В. Павлик народився у Симферополі 1960 року, закінчив Львівське училище прикладного та декоративного мистецтва ім. Івана Труша та Український поліграфічний інститут ім. Івана Федорова. Авторська добірка В. Павлика побудована на недомовленості, на можливості уявити щось своє, особисте. У міських картинах за професійною рукою акварeліста бачимо архітектора і графіка.

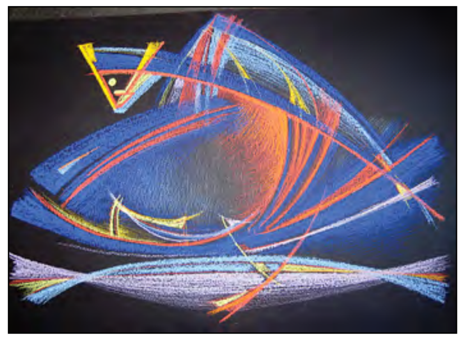
М. Баган народився на Івано-Франківщині 1962 року, закінчив відділ архітектури Львівського будівельного технікуму, навчався у Львівській національній академії мистецтв.

Я. Хрущ народився у Львові 1975 року, освіту здобув у Львівській національній академії мистецтв. Я. Хрущ, відомий як Новорожкін, дає можливість побачити автора через призму фантазії. У музеї виставляється вдруге.

Виставку відкрили віце-президент музею Лідія Ткачук та куратор Марія Климчак. Художники поділилися своїми творчими плянами і подякували музеєві за співпрацю. Неповторну атмосферу створював грою на саксофоні віртуоз Андрій Чуйко. Виставка триватиме до 27 травня.

Художники (зліва): Микола Баган, Володимир Павлик, Ярема Хрущ на виставці в Чикаґо. (Фото: Марія Климчак)

Микола Баган. „В мереживі снів" (пастель).

Володимир Павлик. „Циганські музики" (акварeля).

Ярема Хрущ. „Кітка Мая" (олія). (Фото: Марія Климчак)

НОВИНИ НАУКИ

Наукові вечори в Товаристві „Свята Софія“

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – В рамках дослідження архівної спадщини В'ячеслава Липинського в Східньоевропейському дослідному інституті ім. В. Липинського у Філядельфії, та на запрошення Товариства українців-католиків „Свята Софія“ у США, провідний науковий співробітник відділу історії Української революції 1917-1921 років Інституту історії України Національної Академії Наук України, кандидат історичних наук, доктор філософії УВУ Тетяна Осташко провела дві наукові зустрічі з українською громадою міста Братньої Любови – 15 та 22 березня.

Науковим модератором обох доповідей був д-р Олександер Лужницький. Він представив науковий доробок доповідача, зокрема книжки „Діячі Української Центральної Ради: біографічний довідник“, „Полковник Петро Болбочан: трагедія українського державника“, збірник „В'ячеслав Липинський і його доба“ (том І, том ІІ), збірник документів „Українська Центральна Рада“, „Директорія, Рада Народних Міністрів“ та інші.

Перший виклад на тему „Український патріот з династії Габсбурґів“ був присвячений особі В. Габсбурґа.

Т. Осташко представила Вільгельма Габсбурґа (знаного під псевдонімом як Василь Вишиваний) як людину, у якій „зустрічаємось з рідкісним проявом надзвичайної ідеалістичної постави і самозречення заради високої духовної

Доповідає д-р Тетяна Осташко
Світлини: архів Товариства „Свята Софія“

мети, яку він вбачав у визволенні України“.

Галицькі політичні діячі за допомогою В. Габсбурґа намагалися розв'язати найпекучіші питання суспільно-політичного життя, зокрема розбудови леґіону Українських Січових Стрільців, „справу“ Митрополита Андрея Шептицького, фінансування Наукового товариства ім. Шевченка, створення українського університету та інше.

Особливо слід виділити проблему створення окремого коронного краю зі Східньої Галичини і Буковини як української автономії у складі Австро-Угорщини. Цей намір було офіційно підтверджено під час підписання Берестейської угоди між УНР та країнами Почвірного союзу у вигляді таємного договору.

Життя В. Габсбурґа було ознаменоване буревіями національно-визвольного руху 1918-1919 років, вимушеною еміґрацією до Відня після поразки, прагненням встановити тісний контакт українського підпілля з спецслужбами західних держав з метою спільної боротьби проти гітлерівців в часі Другої світової війни.

Самі контакти В. Вишиваного з українським підпіллям виявилися для нього фатальними. 22 вересня 1947 року його було заарештовано у Відні совєтською розвідкою як аґента французької розвідки й учасника оунівського підпілля. В процесі слідства він був звинувачений у зв'язках з ОУН, співробітництві з англійським аґентом і французькою контррозвідкою під час Другої світової війни і згодом після капітуляції Німеччини. В. Габсбурґ був засуджений до 25 років позбавлення волі. 18 серпня 1948 року за невідомих обставин у лікарні Лук'янівської в'язниці Києва обірвалося життя ерцгерцоґа В. Габсбурґа.

Доповідь Т. Осташко супроводжувалась переглядом унікальних світлин з життя В. Вишиваного.

Друга доповідь, яка відбулась 22 березня, мала назву „В'ячеслав Липинський, Андрей Шептицький, Йосиф Сліпий: взаємини на основі кореспонденції“ на базі двотомника „В'ячеслав Липинський і його доба“ (2010). Поляк за походженням В. Липинський є відомим в Україні як визначний український історик, політик, дипломат і мислитель. Вже з перших кроків своє політичної діяльности він заявив про себе як послідовний прихильник самостійної української державности. На відміну від більшости своїх ровесників, які захоплювалися соціял-демократичними ідеями, він ще учнем 1-ої Київської гімназії прагнув протиставити „ідейним спокусам“ соціялізму та радикалізму національно-державницьку ідею.

У розмаїтому творчому доробку В. Липинського, як зазначила Т. Осташко, важливе місце займає епістолярна спадщина. Переважна більшість листів вченого (близько 3,000 одиниць), зберігається в архівах Української Греко-Католицької Церкви у Римі, Східньоевропейського дослідного інституту ім. В. Липинського у Філядельфії і після часткового опублікування ще чекає на подальше вивчення та видання.

Попри те, що В. Липинський був

(Закінчення на стор. 17)

Гість Товариства „Свята Софія“ – відомий історик В. Сергійчук

Ірина Іванкович

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – 16 березня на запрошення Товариства українців-католиків „Свята Софія“ у США перебував відомий історик, професор Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, академік Академії Наук Вищої Школи України Володимир Сергійчук.

Він є автором численних публікацій та монографічних видань, одним з найавторитетніших дослідників історії України, зокрема таких її „білих плям“ та „темних сторінок“, як війни українського козацтва, діяльність Організації Українських націоналістів та Української Повстанської Армії, національного державотворення, польсько-українських взаємин та інші.

Напередодні ювілейних відзначень 120-ліття від дня народження Патріярха Йосифа Сліпого В. Сергійчук доповнив свій науковий доробок двотомним виданням „Патріярх Йосиф Сліпий у документах радянських органів безпеки, 1939-1987“, презентація якої – після низки успішних обговорень і високих оцінок в Україні, Естонії та Німеччині – відбулась у Філядельфії.

Ведучий на зустрічі академік д-р Леонід Рудницький підкреслив широкий спектр історичних зацікавлень В. Сергійчука, перша візита якого до Філядельфії відбулась 15 років тому.

Під час доповіді шановний київський гість розповів про перебіг праці над документами ув'язнення Патріярха Йосифа в таємних архівах КҐБ та роз'яснив особливості протоколів допитів, серед яких було чимало інформацій зфальсифікованих слідчими. В. Сергійчук намагався підібрати для публікації ті документи, які могли б всебічно представити постать Патріярха Йосифа.

Автор двотомної монографії про Патріярха Йосифа Сліпого д-р Володимир Сергійчук виступає в Товаристві „Свята Софія“ у Філядельфії.

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

День справжньої поезії

Ліна Костенко. (Фото: Gazeta.ua)

Сергій Горицвіт

ОДЕСА. – Справжньої – бо це був День поезії Ліни Костенко видався на диво погідним і сонячним, по-весняному життєдайним, як усе написане Ліною Василівною, якій 19 березня сповнилося 82 роки. Вигадливим колективним привітанням від юних шанувальників її хвилюючої і наснажуючої поезії став всеукраїнський „флешмоб", який вони організували через соціяльні мережі у багатьох містах України.

Юнь присоромила тих, хто бурчить собі під ніс, що нинішня молодь „не та" - надто меркантильна, інертна, бездуховна. Цього дня вона довела, що, маючи такого мудрого й проникливого навчителя, як Л. Костенко, українське юнацтво сповідує її настанову: „Є боротьба за долю України. Все інше – то велике мискоборство".

Я мав чудову нагоду ще раз пересвідчитися у цьому, побувавши на знаменитих Потьомкінських сходах в Одесі. Сюди на запрошення активісток „Молоді Демократичного Альянсу", студенток художнього училища ім. Грекова Катерини Сривкової й Аліни Біди прийшли привітати поетесу десятки їхніх ровесників. Як на шкільній дошці, вони великими літерами написали крейдою на верхній площадці сходів: „З днем народження, Ліно Василівно!". Поруч були покладені плякати з її поезією:

„Вже почалось, мабуть, майбутнє.
Оце, либонь, вже почалось…
Не забувайте незабутнє,
воно вже інеєм взялось!
І не знецінюйте коштовне,
не загубіться у юрбі.
Не проміняйте неповторне
на сто ерзаців у собі!"

Цей вірш усі присутні декламували всі разом. Потім кожен охочий читав поезії Ліни Костенко, які особливо запали йому в душу. Слухаючи їх, пригадав афористичне висловлювання авторки: „Нації вмирають не від інфаркту, спочатку їм відбирає мову". Упродовж століть царська та комуністична імперська влада нахабно русифікувала Причорномор'я, прагнучи довести, що колишній український Коцюбіїв-Хаджибей, який Катерина П перейменувала на Одесу, – „ісконно русская земля".

Але імперцям так і не вдалося викорчувати волелюбний дух українського чорноморського козацтва, яке захищало й розбудовувало цей край. Марні потуги і нинішньої місцевої влади реґіоналів перетворити Одесу на своєрідний форпост „Русского міра". Вона була, є й прибуде вічно українською, а в серцях одеситів завжди бринітиме відлуння на поезію Тараса Шевченка, Лесі Українки, Ліни Костенко.

Подібні акції відбулися у Києві, Львові, Вінниці, Ужгороді та інших містах. А сама ідея такого всеукраїнського „флешмобу" давно визрівала у студента Уманського державного педагогічного університету Ігоря Опацького. Зважився ж він проголосити її у соціяльній мережі, коли отримав благословення на цю акцію дочки Л. Костенко Оксани Пахльовської. Результатами її обоє вони були приємно здивовані. Одразу ж відгукнулася молодь 16 міст, потім додалося ще кілька. У стінах Ужгородського педагогічного університету добрими побажаннями на адресу іменинниці було заповнено великий альбом, студенти залюбки декламували твори поетеси. А після занять велика група ентузіястів роздала на вулицях міста понад 2,000 віршів Л. Костенко.

У Вінниці до акції приєдналися студенти педагогічного та медичного університетів. На Театральній площі вони гуртом читали для загалу свої найулюбленіші поезії Л. Костенко – „Життя іде, і все без коректур…", „Спини мене, отямся і отям…, „Учора все було зелене…" та інші. Цього ж дня у головному корпусі Львівського національного університету ім. Івана Франка були влаштовані літературні перерви, під час яких звучали записи поезій Л. Костенко зі збірки „Річка Геракліта" у виконанні автора та пісні на її тексти у виконанні Ольги Богомолець.

За словами О. Пахльовської, її мати вражена цим молодечим вихором привітань. „Мама дуже любить молодь, ставиться до неї з цікавістю, солідарністю, а часто з болем і тривогою. Тому такий діялог, який ви і ваші однолітки запропонували, – це щось зовсім нове", – написала дочка знаменитої мами ініціяторам акції.

Не можна не згадати тут і привітання Ліні Костенко від Юлії Тимошенко, яке вона оприлюднила на своєму сайті.

Серед безлічі інших послань в Інтернеті на ім'я Л. Костенко я вибрав лише одне коротеньке висловлювання безіменної авторки, що відповідає і моїм почуттям: „Приєднуюсь до привітань моїй улюбленій українці, нашій Великій піснярці, нашій Совісті! Дай Боже їй життя на довгії літа".

Вітання Ліні Костенко з Одеси. (Фото: dem-alliance.org)

Андрій Бондаренко – „Співак світу"

Надія Кучер

Співає Андрій Бондаренко. (Фото: Сергій Цушко)

Андрій Бондаренко з Кам'янця-Подільського у 2011 році став фіналістом Міжнародного конкурсу Бі-Бі-Сі в Кардіфі, Велика Британія, „Співак світу" і володарем нагороди за найкраще камерне виконання „Song Prize".

Цей конкурс вважається елітарним, потрапити на нього – велика честь для кожного молодого співака. Минулого року в столицю древнього Велсу прибуло 600 молодих співаків з 72 країн світу.

До фіналу дісталися 25 посланців Італії, України, Чехії, Японії, Англії, Молдови і Росії. Почесне звання „Співак світу" здобув А. Бондаренко – випускник Київської музичної академії ім. Петра Чайковського, учень видатного співака, Народного артиста України Валерія Буймістера.

Спів А. Бондаренка з захопленням слухали в Італії, Росії, Швайцарії, Франції, Фінляндії. Перед молодим виконавцем нині відчинені двері найвизначніших оперних театрів світу. У 2013 році А. Бондаренко в Британії зустрінеться на сцені з українським басом Тарасом Штондою в опері П. Чайковського „Євґеній Онєґін".

APPLICATIONS ARE INVITED FOR THE FOLLOWING POSITION:

Director of Development
Ukrainian Catholic Archeparchy of Philadelphia
http://www.ukrarcheparchy.us

The Ukrainian Catholic Archeparchy of Philadelphia is seeking an accomplished, hands-on professional as its Director of Development, a new position reporting directly to the Metropolitan-Archbishop. The Director of Development will design and implement a comprehensive fund-raising strategy. This includes setting and achieving goals; cultivating and engaging donors within the Archeparchy, as well as, nationwide. Fundraising will support our seminary, vocations and deacon programs, youth ministry, religious education and evangelization programs, our Treasury of Faith Museum and our Immaculate Conception Ukrainian Catholic Cathedral.

Qualifications:

- A bachelor's degree and prior professional experience are required
- Candidates must demonstrate excellence in organizational, managerial, budgetary, and communications abilities
- Strong computer skills and hands-on experience with popular donor-relationship programs are essential
- Proven track record in achieving revenue targets
- Related experience in a mission-driven organization
- Ability to think strategically and apply strategic principles to analysis and problem-solving
- Demonstrated ability to prospect, cultivate, motivate, and manage new donors
- Experience in major gift fund-raising ($25,000 and above)
- Experience in searching and applying for grants
- Skilled in the use of web-based and interactive media to promote donor relationships
- Proven management and leadership capabilities
- Experience working collaboratively with senior-level executives, staff, and volunteers
- Strong verbal skills and the ability to write clearly and persuasively

The Archeparchy of Philadelphia offers a competitive compensation package commensurate with a candidate's experience and qualifications. Our benefits package includes excellent medical and dental plans.

Please send a letter of interest, a resume and names of three references to the attention of

Rev. Monsignor Peter Waslo, Chancellor
827 North Franklin Street, Philadelphia, PA 19123-2097

We will respond to all applications. Pre-employment background screening is required for this position.

APPLICATIONS ARE INVITED FOR THE FOLLOWING POSITION:

Archbishop's Secretary
Ukrainian Catholic Archeparchy of Philadelphia
http://www.ukrarcheparchy.us

The Ukrainian Catholic Archeparchy of Philadelphia is seeking an experienced and professional person to serve as personal secretary to the archbishop. This is a full-time position. Duties principally involve assisting the archbishop with all forms of correspondence, arranging appointments, assisting in preparation of meetings, maintaining information and files, reviewing translations, and general reception duties.

Applicant would preferably be an active and practicing Ukrainian Catholic; be proficient with information technology; possess strong computer/typing skills; have experience working collaboratively with staff and people; possess strong and effective communication skills; able to strictly adhere to confidentiality and being discreet; possess proficiency in English and Ukrainian languages.

The Archeparchy of Philadelphia offers a comprehensive compensation package commensurate with a candidate's experience and qualifications. Our benefits package includes excellent medical and dental benefits.

Please send a letter of interest, a resume and the names of three references to:

Rev. Monsignor Peter Waslo, Chancellor
827 North Franklin Street, Philadelphia, PA 19123-2097

Pre-employment background screening is required for this position.

Доктора Павла Пундія – з 90-літтям!

Д-р Павло Джуль

Знаний і шанований в діаспорі й Україні історик медицини д-р Павло Пундій відсвяткував у квітні цього року своє 90-ліття.

Ювілят народився 14 квітня 1922 року в селі Косів, на Тернопільщині. Батько Григорій був заможним господарем і виховав свого сина в патріотичному дусі. Юнак навчався і Чортківській та Станиславівській гімназіях, відтак розпочав студії у Львівському медичному інституті, який, незважаючи на радянські й німецькі окупаційні режими, зберіг свій високий академічний рівень. По чотирьох семестрах, незадовго перед другим приходом совєтів, склав іспити з основних медичних наук.

Далі – воєнне лихоліття, гірке прощання з рідною землею, життя в таборах для українських втікачів у Німеччині. В Баварії П. Пундієві пощастило – в Ерлянґенському університеті зміг продовжувати студії медицини. На той час він уже пов'язав своє життя з Дарією Склепкович, дочкою греко-католицького священика. Медичні студії скінчив у 1948 році й отримав диплом лікаря. На американську землю молодий лікар, разом з дружиною і трьома дітьми, ступив у 1949 році. Після інтернатури склав нострифікаційні іспити у штаті Ілиной і став залізничним лікарем. На цьому становищі працював аж до 1988 року, доки не пішов на заслужений відпочинок.

Д-р П. Пундій – активний член Ілинойського Відділу Українського Лікарського Товариства Північної Америки (УЛТПА) від самого його заснування. Довгі роки належав до управи, виконував обов'язки скарбника, референта медичного доросту та врешті архівара. Його праця в архівах спочатку Ілинойського Відділу, а від 1975 року – в центральному архіві УЛТПА була надзвичайно плідною.

На основі віднайдених документів П. Пундій підготував і видав 16 томів „Українського медичного архіву", окремі з них були присвячені визначним лікарям й установам в Україні й діяспорі, зокрема Євгенові Озаркевичеві, Мар'янові Панчишинові, Українському тайному університетові у Львові, Романові Осінчукові, Юліянові Мовчанові, Петрові й Ользі Моцюкам, Томі Лапичакові, Юрієві Липі, Василеві Плющеві, Софії Парфанович, Борисові Филипчакові і Семенові Кочієві.

Крім того, д-р П. Пундій перевидав дві рідкісні публікації, які появилися в Галичині в 1930-их роках: „25-ліття Українського лікарського товариства і Медичної громади" та „Український шпиталь Народної лічниці".

Д-р Пундій є автором численних статтей в українській пресі про життя і діяльність членів УЛТПА. Однак, найбільшою його публіцистичною працею є тритомний бібліографічний довідник „Українські лікарі". Ця книжка користується великою популярністю і стала невичерпним джерелом інформацій про лікарів у діяспорі й Україні. Особливу увагу привертає третій том, що охоплює радянський період і містить інформативні дані про лікарів, які були учасниками національно-визвольної боротьби й українського державотворення, і яких влада знищила або репресувала у концтаборах Сибіру.

За довголітню віддану працю в лікарській громаді З'їзд делегатів УЛТПА в 1995 році нагородив П. Пундія грамотою Почесного члена, а Наукове товариство ім. Шевченка в Ню-Йорку обрало його дійсним членом. Вчена рада Львівського національного університету ім. Івана Франка надала йому звання Почесного доктора. Українське Лікарське Товариство у Львові нагородило ювілята медалею ім. д-ра Мар`яна Панчишина, а Управа НТШ – медалею „20 років відновлення НТШ у Львові".

Господь поблагословив подружжя Павла і Дарії Пундіїв двома дочками і двома синами, які також присвятили своє життя медицині. По 46 роках щасливого подружнього життя дружина д-ра П. Пундія Дарія померла від затяжної серцевої недуги. Після двох років самоти наш ювілят одружився з вдовою Орисею Вітковською, яка внесла нову радість у його життя. На жаль, після 17 років щасливого подружнього життя вона померла. Богу дякувати, д-р П. Пундій має велику родину, яка про нього дбає й ним опікується.

Дорогий ювіляте! Вдячна українська лікарська спільнота по цей і той бік океану бажає Тобі міцного здоров'я, гордости й радости з рясних плодів Твоєї праці на многая і благая літа!

90 літ – гарний вік!

З 90-річним ювілеєм д-ра Павла Пундія – відомого українського лікаря, громадського діяча, довголітнього члена Головної управи Українського Лікарського Товариства Північної Америки, дійсного члена Наукового Товариства ім. Шевченка, мецената української науки і культури – сердечно вітали члени його великої і дружної родини, колеґи-лікарі з різних країн поселення українців, друзі і приятелі з України.

Д-р Павло Пундій

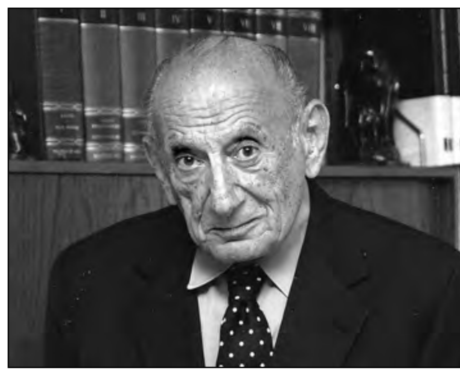
У привітанні від Президії Наукового Товариства ім. Шевченка в Україні, підписаному президентом НТШ Олегом Купчинським та членами Лікарської комісії НТШ Зиновією Служинською, Борисом Білинським, Ярославом Ганіткевичем, Олександром Кіцерою, Богданом Надрагою і Лесею Матешук-Вацебою, зокрема говориться: „Ваша самовіддана праця заслуговує найвищої оцінки. Ми радіємо з Вашої творчої енерґії, з Вашої активної наукової та редакційної діяльности, громадської праці і зичимо міцного здоров'я, бадьорости, радости, доброти від близьких і друзів!".

З нагоди ювілею д-р П. Пундій одержав від НТШ у Львові Золоту Шевченківську медалю, а від Львівського Лікарського Товариства – Срібну медалю ім. Мирослава Панчишина.

Докторові Юрієві Трухлому – 90 років

Тамара Скрипка

Знаному в громаді меценатові української культури, науки і церкви, дійсному членові Української Вільної Академії Наук (УВАН) у США, д-рові Юрієві Трухлому 27 квітня виповнилося 90 років.

Д-р Юрій Трухлий

Він народився в Ужгороді, в родині відомого дириґента хорів та актора, уродженця Полтавщини, проф. Івана Трухлого і акторки, уродженки херсонських степів Катерини Здорик-Трухлої. У липні 1920 року, після поразки українських визвольних змагань, в Закарпаття приїхали 18 діячів Української республіканської капелі Олександра Кошиця, які організували Товариство „Кобзар" і їздили з концертами і виставами.

Невдовзі зародилася думка про заснування постійного театру, який отримав назву „Руський театр". Відкриття першого українського осередку культури радо вітав Авґустин Волошин, оцінивши його значення для Закарпаття. Умови, в яких працював театр, були надзвичайно складними. І лише з приходом у театр нового керівника – видатного театрального діяча Миколи Садовського ситуація дещо змінилася. Разом з ним приїхали відомий драматург Спиридон Черкасенко і мистець Микола Кричевський.

У родинній творчій атмосфері серед визначних людей пройшло дитинство Ю. Трухлого. Після закінчення народної школи в Мукачеві він навчався в гімназії, де заснував пластовий гурток. У 1940 році Ю. Трухлий переїхав до Братіслави й після закінчення гімназії вступив на медичний факультет Братіславського університету. Медичну освіту завершив в Інсбруку (Австрія), отримавши диплом з відзнакою. Працював в Мюнхені, Ноймаркті, Амберґу.

У 1950 році Ю. Трухлий еміґрував до США, де спеціялізувався в ортопедичній хірурґії, закінчивши резидентуру в Ню-Йорку. Завідував ортопедичним відділенням в медичному центрі ветеранів у Ню-Йорку (1956-1969), працював також у штатах Ню-Джерзі, Огайо, Монтана. Медичну практику провадив 38 років, одночасно був членом професорського складу медичної школи Ню-Йоркського університету.

Д-р Ю. Трухлий є членом багатьох американських і міжнародних ортопедичних організацій. Він виступав з доповідями на 59 наукових американських і міжнародних конференціях, має понад 100 наукових публікацій. Д-р Ю. Трухлий був активним членом Українського Лікарського Товариства Північної Америки.

Маючи мистецькі здібності, Ю. Трухлий вчився в Братіславській музично-драматичній академії, згодом в Мюнхенській консерваторії, був одним із засновників фундації „Дзвіниця", яка здійснила випуск перших українських довгограйних платівок у 1956 році.

Д-р Ю. Трухлий відомий також як колекціонер українського малярства. У його збірці – найкращі зразки відомих мистців, а також – витончені акварелі М. Кричевського, якого знав ще з Ужгороду.

У вільний час Ю. Трухлий захоплювався лещетарством, був членом Карпатського лещетарського клюбу та почесним членом пластового куреня „Бурлаки", брав участь у лещетарських пластових таборах як лікар.

Ю. Трухлий і його брат В. Трухлий подарували 250 тис. дол. на розбудову храму св. апостола Андрія Первозваного в Блумінґдейлі, Ілиной. Ю. Трухлий є постійним меценатом Українського Музею в Ню-Йорку.

Завдяки зусиллям В. Трухлого побачила світ книжка „Літургія. Збірка професора Івана Трухлого" – своєрідний пам'ятник батькові.

Тема конференції...

(Закінчення зі стор. 1)

тексті. За радянським обчисленнями, майже 500 тис. осіб були вбиті, арештовані чи заслані в Сибір за службу в УПА або за допомогу їй.

Старший науковий службовець Інституту етнології Національної Академії Наук України (НАНУ) Оксана Кісь зосередила увагу на ролі жінок в УПА, провідний науковець Інституту історії НАНУ Оксана Юркова представила діяльність свого інституту стосовно УПА.

Старший науковець Шкільної ради в Пенсильванії Ігор Мірчук зосередився на людських ресурсах та інфраструктурах, на яких покладалася УПА, вказуючи зокрема на унікальність цього українського партизанського руху, який діяв виключно на підставі допомоги власного народу та без підтримки чужинців.

Голова Світової Конференції Українських Державницьких Організацій Асколд Лозинський змалював образ УПА на підставі західної публіцистики, неукраїнських джерел, зокрема стосовно її чисельности та довготривалости, а також впливу на майбутні покоління – спершу серед в'язнів радянських таборів, а пізніше – учасників дисидентського руху.

Пресова референтура ООЧСУ

SAVE THE DATE for the biggest and the best festival in the USA!
July 13, 14 & 15
2012
Ukrainian Cultural Festival
at Soyuzivka
Kerhonkson, New York
Featuring spectacular stage shows • top-named performers from Ukraine • the finest Ukrainian entertainers in North America • vibrant music & song • dazzling dance • unique arts & crafts • delicious traditional foods • varenyky-eating contest • tournaments • scores of vendors • fun-filled activities for kids • breathtaking mountain views • friendly Soyuzivka hospitality & amenities (Olympic-size pool, volleyball, restaurant dining) & much more...
Soyuzivka Heritage Center
216 Foordmore Rd • Kerhonkson NY 12446
(845) 626-5641 • email: soyuzivka@aol.com
www.soyuzivka.com
vendor info (203) 274-5579

Як киян вивозили...

(Закінчення зі стор. 6)

негайно.

Чоловіки, які зголошуватимуться з сьогоднішнього дня, повинні будуть засвідчити перед біржею праці, що вони шість тижнів – починаючи з 15 січня 1942 р. – працювали на будівництві мостів на Дніпрі.

Доказом служить посвідчення, видане або організацією Тодта, або державною залізницею".

Організацією Тодта називалася спеціяльна німецька військово-будівельна структура, яку очолював рейхсміністер озброєнь та боєприпасів Фріц Тодт. У Києві ця організація займалася не тільки відбудовою залізничних мостів, але й демонтажем металоконструкцій Ланцюгового та недобудованого Наводницького мостів, які потрапили в плавильню як металобрухт разом з сталевими балками і огородженнями сходів і бальконів спаленого більшовиками Хрещатика.

І далі:

„Якщо ви, чоловіки Києва, доведете на будівництві київських мостів, що можете й хочете працювати, тоді ви, як і особи, що виїжджають з першою партією, можете їхати до Німеччини. Тоді зголошуйтесь до біржі праці.

Робітники на будівництві мостів будуть забезпечені опалюваними приміщеннями й постачанням".

Нагадаймо: тоді стояв надзвичайно лютий мороз, тож повірити в те, що праця на відбудові мостів може тривати в якихось „опалюваних приміщеннях", а не просто неба на вкритому кригою Дніпрі, міг повірити лише вкрай наївний. Хоча були й довірливі добровольці та люди, поставлені у безвихідь тодішніми умовами життя.

Везли киян з центрального залізничного двірця у закритих товарних вагонах – так званих „телятниках". Обіцяли гаряче харчування на станціях у Здолбунові, Бердичеві, Перемишлі. Цей перелік насторожував, бо Бердичів за маршрутом мав би бути першим. Насторожував і сам бадьорий та нещирий тон оголошень. Санітарні умови у вагонах були вкрай примітивні.

По-німецькому чітко організований порядок депортації важко було оминути. Для кожного міського району Києва була встановлена мінімальна щоденна норма забраних людей: Богданівська районна управа – 53 особи, Подільська – 70, Печерська – 53 . У середньому щодня з Києва забирали понад 500 осіб, переважно дівчат, бо більшість чоловіків забрали на фронт ще з початку війни та в дні оборони Києва.

Не 27 лютого, як плянувалося, а 10 березня з Києва пішов третій транспорт, 13 березня – четвертий. Вже через місяць – 13 квітня – пішов 11-ий, потім ешелони відходили 15, 20, 25, 26 та 30 квітня і так далі, щоправда, з усе меншою інтенсивністю…

Бюро набору добровольців спочатку містилося на вулиці Ярославів Вал, 25 (тодішня школа ч. 5). Від 4 квітня 1942 року і до кінця вересня 1943 року до Німеччини відсилали з вулиці Львівської (тепер – Артема), 24. А медична комісія містилася навпроти – у школі ч. 138. Один з німецьких лікарів, які разом з українськими лікарями перевіряли стан здоров'я відправників, з подивом зазначав, що українські міські дівчата були незайманими.

Уникнути забрання до Німеччини було дуже важко: списки мешканців з усіма даними щодо віку зберігалися в будинкоуправліннях, за це відповідали керівник будинків і двірник, яких реґулярно перевіряла поліція. Згодом стали забирати й 14-річних підлітків. З початку 1943 року окупанти вдалися до реґулярних облав, які влаштовували просто на вулицях та в людних місцях. Такими були міські базари Євбаз – на теперішній площі Перемоги, Сінний – на Львівській площі, Житній – на Подолі, Куренівський, Солом'янський та Володимирський (на місці теперішнього палацу „Україна").

Великі криті німецькі вантажівки задкували до базарних воріт, частина вояків з гвинтівками миттю перекривала виходи, а тоді інші починали прочісувати натовп так, щоб офіцери визначали придатних до роботи людей. Їх спрямовували до тих вантажівок і – прощавайте рідні й Київ. Порятунком могла бути тільки „арбайтскарте" – посвідчення особи, де на розграфлених сторінках щотижня мав стояти службовий штамп про перебування на роботі. Ніякі вмовляння не мали сенсу.

Хабарництво у вигляді коштовної золотої речі мало місце лише інколи, і то вже восени 1943 року, коли обидві особи, що домовлялися віч-на-віч, ясно усвідомлювали, що то – вперше і востаннє…

Кияни вигадували безліч способів уникнути Німеччини: симулювали невиліковні хвороби, виразки і навіть каліцтва. Втім, вдавалося це не багатьом, бо понад 100 тис. працездатних – фактично кожного четвертого тодішнього киянина – німецькі окупанти забрали на примусові роботи до Німеччини.

Повернулися по війні не всі: одні загинули у Німеччині, інші обрали одруження, табори переміщених осіб, еміґрацію… Яка частина киян повернулася, скільки з них зазнали репресій від радянської влади, покищо не можна встановити.

Дмитро Малаков – старший науковий співробітник Музею історії Києва.

СПОРТ

Успішні змагання „Чорноморської Січі"

„Чорноморська Січ" – „Айкон Сакер Клаб" – 1:1
„Чорноморська Січ" – „Санторіні Ф. К." – 1:0

Продовжується чемпіонат супердивізії „Ґарден Стейт Сакер Ліґи Ню-Джерзі", в яких бере участь перша дружина „Чорноморської Січі".

13 і 20 квітня „січовики" мали дві зустрічі з дружинами „Айкон" і „Санторіні", увечорі, при електричному освітленні. Змагання з польським клюбом „Айкон" закінчилися з нічийним вислідом – 1:1. Єдиного ґоля для січовиків здобув Дмитро Терещук.

Чергова зустріч на тій же площі „Смит Філд" у Парсипані не відбулася, оскільки дружина клюбу „Санторіні" не прибула, їй була зарахована поразка – 1:0. Здобувши чотири точки в цих змаганнях, „Чорноморська Січ" посіла в табелі ігор третє місце з 20 точками.

До закінчення сезону „січовикам" залишилося чотири змагання з клюбами „Джермен-Амерікенс", „Португіз" з Нюарку, „Ден оф Лайнс" і „Польонія", Валінґтон. Крім цього, „січовики" дійшли до чвертьфіналу змагань за чашу стейту.

Склад дружини: Олександер МакДоналд, Андрій Мандзій, Марко Гординський, Андрій Кудрик, Андрій Панас, Микола Куцина, Роман Табачук, Стефан Колодій, Андрій Галь, Анатолій Сен, Д. Терещук, Данило Левицький, Роман Палилик, Лаврентій Делявак, Тарас Оконел, Андрій Табачук. Богдан Куцина – тренер, Микола Гординський – управитель дружини.

Омелян Твардовський

Наукові вечори...

(Закінчення зі стор. 12)

переконаний католик, його відрізняла глибока релігійна толерантність, а також прагнення до зближення українців-католиків і православних. Між тим, у суперечках, які виникли у Греко-Католицькій Церкві між „візантиїстами" на чолі з Митрополитом А. Шептицьким і їхнім головним ідеологом о. Гавриїлом Костельником з одного боку і „римщаками", очолюваними Станіславівським епископом Григорієм Хомишиним і перемиським – Йосифом Коциловським з другого, підтримав Митрополита А. Шептицького, з яким його єднали по-справжньому теплі взаємини.

24 липня 1968 року у приміщенні Інституту ім. В. Липинського відбулася зустріч з Верховним Архиєпископом і кардиналом Кир Йосифом Сліпим за участи Митрополита Філядельфійського Кир Амвросія Сенишина, під час якої Патріярх поділився своїми споминами:

„Я був два рази у Липинського в його малому маєтку в Стирійських горах [в Бадеґу]. Не було більшої духової насолоди, як розмовляти з тою людиною. Його ум – це, мабуть, найглибша українська криниця знання, а під духовим оглядом – це просто велетень. Робив у розмові враження лікаря, що може і вміє поставити на ноги знеможену і биту сумнівами людину. Мені ніколи більше не довелося стрічати в життю такої багатої в духовому й розумовому розумінні людини".

На завершення викладів Т. Осташко відповіла на запитання присутніх, зацитувала один із листів В. Липинського до Івана Франка та висловила подяку Східньоевропейському дослідному інститутові ім. В. Липинського у Філядельфії за можливість праці в архівах, Товаристві „Свята Софія" – за організацію вечорів.

Прес-служба Товариства „Свята Софія"

З волі Всевишнього в середу,
2-го травня 2012 р. у Філядельфії
відійшла на вічний спочинок
найдорожча
МАМА, БАБУСЯ, І ПРАБАБУСЯ

св. п.
КАТРУСЯ ШТИНЬ
(з дому Годик)

з Янґставн, Огайо, народилася в Стефкові 20-го січня 1920 р.

Похорон був відправлений в Українській Католицькій Церкві Свв. Петра і Павла в Фініксвіль, Пенсильванія, в суботу, 5 травня, 2012 р. Св. п. Катруся Штинь спочила біля свого чоловіка на католицькому цвинтарі Свв. Петра і Павла в Кінґ-оф-Пруссія, Пенсильванія.

Від молодого віку Катруся любила спів та церковну музику. Бог обдарував її гарним сопраном. На вісімнадцятому році життя вона запізнала молодого диригента Миколу Штиня коли вона співала в його хорі в Стефкові. Вони одружилися в 1939 р. Народилися доні Оксана і Орися. Пережила війну і чисельні арешти чоловіка поляками та німцями, попала з родиною до таборів в Австрії. В Зальцбурґу вона співала в хорі. Народилася третя доня Маруся. В травні 1948 р. переїхала з родиною до Америки. Замешкала в Янґставн, Огайо, і стала членом парафії Пресвятої Тройці і довголітним членом хору. Народилися ще дві доні Марта і Ярослава (Ляля). Часто Катруся згадувала, що ходить слідами свого батька Степана Годика, котрий чотири рази до Америки приїзджав на роботи понад 100 років тому і помагав будувати Церкви Св. Тройці в Янґставні і Свв. Петра і Павла в Бріджпорт, ПА, біля Філядельфії. В Огайо співала також в двох Закарпатських церковних хорах: Св. Михаїла, де дириґентом був чоловік Микола, і Свв. Петра і Павла, де дириґентками були доні Орися і Маруся. Була членом хору Янґставн Стейт Університету. Після смерти чоловіка, Катруся переїхала під опіку своїх доньок. Стала членом хору "Україна," який вітав Президента України Віктора Ющенка, і хору Української Католицької Церкви Свв. Петра і Павла в Фініксвіль, ПА. Цей хор співав підчас її похорону під дириґентурою доні Марусі. Св. п. Катруся Штинь залишила в глибокому смутку п'ятеро доньок, тринадцятеро внуків і восьмеро правнуків.

Доньки: ОКСАНА ШТИНЬ ВІНТЕР в Детройті
ОРИСЯ ШТИНЬ ГЕВКА з мужем д-ром Петром в Філядельфії
МАРУСЯ ШТИНЬ ДОМБЧЕВСЬКА з мужем Левком в Філядельфії
МАРТА ШТИНЬ ЧАРНИК з мужом Робертом в Пітсбурґу
ЯРОСЛАВА ШТИНЬ ЛОНЧИНА з мужем о. Тарасом в Меріленді

Внуки: Григорій Вінтер, Ліда Гевка Лада (муж Мир Лада-Зубар), Наталія Гевка Чума (муж д-р Андрій), Надія Гевка (муж Джон Джолес), Ксеня Гевка Скот (муж Джефрій), Доріян і Таїса Гевка, Оленка, Орест і Аріянна Домбчевські, Орися Лончина Мак (муж д-р Майкл), Мотрія і Богдан Лончина

Правнуки: Аурора Лада; Александра, Данилко і Лука Чума; Катя і Ліна Скот; Адам і Тома Мак

Рідні сестри з родинами в Україні: Анна Годик Донцов і Ярослава Годик Кравчук

Родини: Лабай в Україні, Штинь в Огайо, Скальчук і Якимів у Філядельфії

Вічна Їй пам'ять! Христос Воскрес!

Замість квітів на свіжу могилу, можна пересилати пожертви в пам'ять покійної:
на Український Католицький Собор в Києві (посилати c/o Archeparchy of Philadelphia., 827 N. Franklin St, Philadelphia, PA 19123); на Український Католицький Університет у Львові (c/o UCEF, 2247 W. Chicago Ave., Chicago, Ill 60622) або на радіопередачу Українського Освітньо- Культурного Центру "Радіо Філядельфія." (700 Cedar Rd., Jenkintown, PA 19046.)

КУРІННА СТАРШИНА
10-го Куреня УПС „Чорноморці"
у глибокому смутку повідомляє
що наш довголітній член

св. п.
пл. сен. кер.
ЮРІЙ СЛЮСАРЧУК
„Коледзьо" #108

відплив в останній рейс дня 23 квітня 2012.
Опечаленій Родині складаємо найглибші співчуття.

Курінна Старшина

У глибокому смутку повідомляємо що 14 квітня 2012 року, проживши 79 літ, відійшов у вічність

св. п.

Володимир „Славко“ Сосяк

народжений в Україні.

До США прибув в 1949 році і поселився в Ню-Йорку, а у 1960 році переїхав до Колонії, Ню-Джерзі.

Славко був парафіянином Української католицької церкви св. Володимира в Елизабеті, Ню-Джерзі. Належав до Кредитівки в Елизабеті та до Українського Народного Союзу.

Славко любив свою родину та друзів. Дуже цікавився футболем. Молодим хлопцем грав в команді „Січ“. Літо любив провести на Союзівці.

Залишилися у смутку:

дружина	- Стася, з котрою прожили 53 роки
донька	- Донна Ґалонзка з мужем Тарасом
син	- Стефан Сосяк з дружиною Галиною
внуки	- Михайло Ґалонзка, Стефан Сосяк і Данило Сосяк
сестри	- Анна Салачинська з родиною
	- Марія Белл з родиною
брати	- Василь Сосяк з Родиною
	- Михайло Сосяк з родиною

Похоронні відправи відбулися 20 квітня 2012 року в Українській католицькії церкві св. Володимира в Елизабеті, Ню-Джерзі, а відтак тіло спочило на Українському цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Ню-Джерзі.

Вічна Йому пам'ять!

У світлу пам'ять

Неонілі Бедрій Крамарчук

Хто була моя мама Неоніла Бедрій Крамарчук? Важливіше, яку вона спадщину залишила мені й мої родині?

Моя мама народилася в Тернополі в 1935 році. Її батьки, старший брат Анатолій і вона залишили свою батьківщину з приходом комуністів-большевиків. Вони втекли до Варшави, Польща, а в 1949 році родина переїхала з Ульму, Німеччина, до Америки, насамперед до Нюарку, Ню-Джерзі. В Нюарку закінчила середню школу та бухгалтерію. В 1958 році на чудовій оселі „Верховина" у Glen Spey, Ню-Йорк, недалеко Delaware River запізнала Зенона Крамарчука. Вони одружилися в 1959 році, а незадовго народився я. Мій брат Борис народився в 1961 році. Нова родина оселилася на 5-ій вулиці, де моя мама прожила до кінця свого життя.

Які спомини я зберігаю про мою маму? Перше, вона мала великодушне серце. Якщо коли-небудь хтось з моїх чотирьох дітей просив у неї гроші на обід - "lunch money" - моя мама ніколи не відмовила й завжди її гаманець залишався без копійки. Мені пригадується Євангеліє від Марка, ч.12, ст.41-44: "І сівши проти скарбоні, дивився, як народ кидає гроші у скарбоню. Чимало заможних кидали багато. І ось прийшла одна вдова вдовиця і вкинула дві лепти, і прикликавши своїх учнів, сказав їм: 'Істинно кажу вам, що ота вдова вдовиця вкинула більш від усіх які кидали у скорбоню. Вона ж з убозтва свого все, що мала, вкинула - увесь свій прожиток.'"

Коли хтось з докучливих осіб зустрінув мою маму й мене на вулиці чи в церкві, мамина порада до мене була, „Усміхнись та зміни тему, якщо можливо". Мені пригадується духовна книжка „Наслідування Христа", дуга найбільш читана книжка в історії світу, а в ній саме книга 3-тя, глава 44 ("Не треба брати собі до серця того, що діється навколо нас") : "Господь до учня: 'Корисніше відвертати свої очі від того, що тобі не подається, і лишити кожному його гадку в спокої, ніж сперечатися з ним.'"

Коли хтось з відомими хибами чи гріхами зустрінив мою маму й мене, мамина порада до мене була негайно пригадати собі їхні чесноти чи добрий мотив. Чи це не любов, одна з теологічних чеснот (друга: віра та надія)? Мені пригадується Євангеліє від Йоана, ч.13, ст. 34: "Нову заповідь даю вам, щоб ви любили один одного! Як я був полюбив вас, так любіте і ви один одного." Додатково мені пригадується книжка „Життя в Пласті - Підручник Для Молоді", а саме в ній частина "Приткмети Пластуна в Житті". На ст. 184 я знаходжу 6-ту чесноту корисну для життя (їх разом 14): "Його ввічливість не сміє робити враження пониження, бо це незгідне з поняттям лицарськости".

Як тримала внутрішній спокій поміж щоденні бурї? Моя мама приготовлялась до них. Вона не чекала, щоб прибули бурі, а відмовляла вервицю наперед. В 1917 році Матінька Божа появилась троїм дітям пастухам у Фатімі, Португалія. Вона їм обіцяла, якщо медититимуть на таємницях Святої Вервиці, збагачення дарами й отримання миру в світі, навернення грішників і Росії, та сповнення їхніх прохань. Вервиця є скарб ласк, ласки Бога, хто дав нам життя й любить нас стільки, що подарував свого одного сина за прощення наших гріхів, щоб ми могли мати вічне життя.

Другий символ її служність Марії та віра в сина Ісуса показались в ношенні параману ("scapular"). Параман є пара малих квадратів з тканини які ношені зпереду тіла, через плечі, й на спині. Я це виразно пам'ятаю з дитинства. бо в теплих місяцях мамині блюзки мінялись кольорами. Її тепле тіло з потом випускатиме натуральні кольори у тканині. Коли я їй спитався про ті 'плями', мамина відповідь була, "Яка вартість одягу супроти нашого пріоритету в житті: любити Марію та Ісуса".

Моя мама показала мені ще один надзвичайний приклад свого життя бути вірною та послушною дружиною своєму чоловікові. Вона була заміжня майже 53 роки. Її живий примір є один з найкращих дарів який батько чи матір може передати свої дитині. Вона не нарікала коли її воля не сповнилась бо прийняла волю чоловіка як свою. Мені пригадується послання Св. Павла Ефесіян, ч.5, ст.21-25: "Коріться один одному з Христовім острасі. Жінки нехай коряться своїм чоловікам, як Господеві, бо чоловік голова жінки, як і Христос голова Церкви свого тіла, якого він спаситель. А як кориться Христові, так у всьому й жінки - своїм чоловікам. Чоловіки, любіть своїх жінок, як і Христос полюбив Церкву й видав себе за неї". Маминий примір керує мене в тім, як поводитись як чоловікові та важніше - як слузі Ісуса Христа, хто є наш Альфа й Омеґа, наше життя і смерть.

Спостерігаючи життя моєї мами, визнаю її простий спосіб життя, головно в сучасній культурі та українські громаді. Мені пригадується знову книжка Наслідування Христа, а саме в ні книга 3-тя, глава 23 ("Про чотири способи, як дійти до святого спокою"): Господь: "Сину, старайся радше чужу волю чинити, ніж свою власну. Волій завжди мати менше, ніж більше. Гляди завжди нижчого місця для себе і такого, щоб усім підлягати. Бажай постійно і молися за те, щоб воля Божа діялась з тобою у всій повноті. Отака людина увіходить у країну миру і спокою". Мамо, прости мені мої хиби та недотягнення як твій син і батько твоїх онуків. Вічная пам'ять!

Щоб вшанувати пам'ять нашої дружини, мами, баби та тети, можна складати пожертви на закінчення будови манастиря в Житомирі, Україна: Сестри Чину св. Василія Великого, Монастир Введення в храм Пресвятої Богородиці, Провул. 3-ій Селецький, 9, м. Житомир 10009, Україна. Чеки посилати до Ukrainian National Federal Credit Union, 215 2nd Ave., New York, NY 10009. Tel. 212-533-2980. Просимо зазначити що це на Monastery Construction Fund, Acct. No. 16504.

Зенон Крамарчук, мол.